

Examensarbete i medie- och kommunikationsvetenskap

2013-01-07

Institutionen för journalistik, medier och kommunikation

www.jmg.se

Miljön på uppgång

– En studie om hur miljöproblem uppmärksammades i Dagens
Nyheter under 1960-talet

Författare: Danielle Kisch, Ida Klingstedt & Ida Zakidan

Handledare: Monica Löfgren-Nilsson

Kursansvarig: Malin Sveningsson

GÖTEBORGS UNIVERSITET

JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

Abstract

Titel: Miljön på uppgång – En studie om hur miljöproblem uppmärksammades i Dagens Nyheter under 1960-talet

Författare: Danielle Kisch, Ida Klingstedt och Ida Zakidan

Uppdragsgivare: Monika Djerf-Pierre

Kurs: Examensarbete i medie- och kommunikationsvetenskap vid institutionen för journalistik, medier och kommunikation, Göteborgs universitet

Termin: Höstterminen 2012

Handledare: Monica Löfgren-Nilsson

Sidantal: 58, inklusive bilagor

Syfte: Att studera hur miljöproblem uppmärksammades i Dagens Nyheter under 1960-talet

Metod: Kvantitativ innehållsanalys

Material: Miljöartiklar i Dagens Nyheter under mars och oktober månad år 1962, 1964, 1966, 1968 och 1969.

Huvudresultat: Sammantaget kan sägas att miljöproblem i Dagens Nyheter uppmärksammades mer med åren men genomgående gavs ett begränsat utrymme. När miljöproblemen väl uppmärksammades var gestaltningen främst ur ett nationellt perspektiv samt att det i majoriteten av fallen alltid fanns någon värdering. Överlag var industrin den vanligaste orsaken till miljöproblemen och de ämnen som berördes var ofta sammankopplade med just industrin. Experter/forskare var de som framträdde mest frekvent och stod för gestaltningen av nya metoder/lösningar, dessa bestod främst av aktioner som låg på statlig nivå.

Executive summary

Eftersom att medier visats ha en betydande roll som opinionsbildare blir det intressant att studera hur och i vilken utsträckning miljöfrågan, som idag är en viktig samhällsfråga, gestaltades vid dess genombrott i svenska medier på 1960-talet. Tidigare forskning som gjorts om miljöjournalistik i Sverige har till stor del fokuserat på etermedia och/eller på andra perioder än genombrottet. Således finns det kunskap att tillföra gällande miljöjournalistiken i svensk dagspress. Denna studie har avgränsats till att undersöka Dagens Nyheter. Då tidigare forskning tyder på att miljöjournalistiken var begränsad under 1960-talet blev det relevant att studera en tidning där det kunde tänkas att rapporteringen var tillräcklig för att studera empiriskt. Dagens Nyheter är en storstadstidning som vid denna tid hade ett omfattande innehåll och gavs ut sju dagar i veckan. Den hade även resurser till att anställa specialiserade reportrar, bland annat Sveriges första miljöreporter Barbro Soller. Dagens Nyheter hade också en betydande roll som opinionsbildare i Sverige då de nådde en stor publik.

Utifrån tidigare forskning hade vi en föreställning om att det inte förekom någon frekvent eller omfattande rapportering kring miljöproblem när frågan hade sitt genombrott på 1960-talet. Vi betraktade det också som intressant att ta reda på vilket sätt miljöproblem gestaltades på då detta skulle ge en bild av vad publiken hade att förhålla sig till. För att inrymma dessa aspekter blev syftet med denna studie; *att studera i vilken utsträckning miljöproblem uppmärksammades i Dagens Nyheter under 1960-talet.*

Studien har genomförts med en kvantitativ innehållsanalys av Dagens Nyheter. I studien undersöktes mars och oktober månad under åren 1962, 1964, 1966, 1968 och 1969 i syfte att få en spridning och tillräckligt med material för att kunna dra generella slutsatser. För att sedan tolka resultaten har vi i huvudsak använt oss av teorin om Framing.

Sammantaget kan sägas att miljöproblem i Dagens Nyheter uppmärksammades mer med åren men genomgående gavs ett begränsat utrymme. När miljöproblemen väl uppmärksammades var gestaltningen främst ur ett nationellt perspektiv samt i

majoriteten av fallen alltid med någon värdering. Överlag var industrin den vanligaste orsaken till miljöproblemen och de ämnen som berördes var ofta sammankopplade med just industrin. Experter/forskare var de som framträdde mest frekvent och stod för gestaltningen av nya metoder/lösningar, dessa bestod främst av aktioner som låg på statlig nivå.

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	1
2 Syfte och frågeställningar	3
3 Bakgrund/forskningsbakgrund	4
3.1 Miljöfrågan och miljöjournalistikens utveckling	4
3.2 Dagens Nyheter	6
4 Teori	7
4.1 Publikens intressen och medieaktörens avsikt	7
4.2 Medielogik.....	8
4.3 Nyhetsvärdering	9
4.4 Framing.....	10
5 Metod	12
5.1 Urval.....	12
5.2 Vad är ett miljöproblem?	14
5.3 Validitet och reliabilitet	15
5.4 Kodbok	17
6 Resultat	19
6.1 I vilken utsträckning har det rapporterats om miljöproblem i Dagens Nyheter under 1960-talet?	19
6.2 Sammanfattning.....	22
6.3 På vilket sätt uppmärksammades miljöproblem i Dagens Nyheter under 1960-talet?	23
6.4 Sammanfattning.....	33
7 Diskussion	36
8 Slutsatser	41
9 Litteraturförteckning	42
10 Bilaga	44

1 Inledning

I Sverige är medier en av de mest betydelsefulla arenorna för att bilda opinion.¹ Det som massmedierna väljer att sätta på agendan har en stor betydelse för vad allmänheten får kunskap och åsikter om.² De som rapporterar har därmed ett inflytande i hur olika nyheter lyfts fram och kan därför påverka vilken bild allmänheten får förhålla sig till. Massmedierna fungerar som en arena för opinionsbildningen i samhället och således blir det samhällseligt intressant att undersöka deras samhällsrapportering. Exempelvis skriver Martin Bennulf i sin doktorsavhandling *Miljöopinionen i Sverige* att miljöopinionen hos allmänheten antas vara ett resultat av den bild medierna skildrar. Detta då intressenter som har ett intresse av att uppmärksamma miljöfrågan främst använder massmedierna som en megafon i syfte att sprida sitt budskap till allmänheten.³

Miljö, som idag är en betydande fråga, är den del av samhällsrapporteringen som vi kommer att undersöka i denna studie. Miljö har däremot inte alltid varit en lika aktuell och omdebatterad fråga. Forskare har genom åren belyst miljöproblemen men det var först på 1960-talet som dessa frågor fick sitt genombrott.⁴ Startskottet som gjorde att miljödebatten tog fart sammankopplas ofta med publiceringen av Rachel Carsons bok *Silent Spring* (Tyst vår) år 1962. På ett kontroversiellt sätt skildrade Carson miljöproblemen som livshotande vilket skapade stor uppmärksamhet internationellt.⁵

Det finns det ingen större mängd forskning kring miljöbevakningen i svenska massmedier under 1960-talet. Monika Djerf-Pierres studie om miljöfrågornas framväxt i den svenska televisionen och Jörgen Westerståhl och Folke Johanssons studie kring miljöbevakningen i etermedia och pressen är de omfattande studier som gjorts på området.⁶ Det är även så att en stor del av forskningen som finns fokuserar på etermedia och inte pressen. Detta gör att det finns en del att tillföra när det gäller studier kring

¹ Carlberg, Petersson, 1990:35

² Nationalencyklopedin – <http://www.ne.se/lang/agenda-setting> (2012-11-05)

³ Bennulf, 1994:48

⁴ Djerf-Pierre, 1996:13, Bennulf, 1994:51

⁵ Bennulf, 1994:51

⁶ Ibid:2f

miljöjournalistik i svensk press med start från genombrottet och som sträcker sig över en längre tid.

Då vi med tanke på tidsram och resurser inte kan studera all svensk press under ett decennium har vi valt att undersöka Dagens Nyheter under 1960-talet. Då tidigare forskning visar på att miljöjournalistiken under denna tid inte var särskilt vanligt förekommande, utan snarare var ett ämne på uppgång, var det relevant för oss att hitta en tidning där sannolikheten att miljöfrågor lyftes fram var stor.⁷ Med hänsyn till detta ville vi studera en storstadstidning då dessa, till skillnad från mindre tidningar, kan tänkas ha mer resurser. Detta kan bland annat påverka i vilken utsträckning tidningen har möjlighet att anställa fler specialiserade reportrar. Varför vi valde att studera just storstadstidningen Dagens Nyheter var för att de på 1960-talet anställde Sveriges första renodlade miljöjournalist, Barbro Soller.⁸ Därav kan det tänkas att Dagens Nyheter i förhållande till andra tidningar rapporterade mer om miljö.

Vår studies syfte blir därför; *att studera hur miljöproblem uppmärksammades i Dagens Nyheter under 1960-talet.*

⁷ Bennulf, 1994:12

⁸ Nationalencyklopedin – <http://www.ne.se/barbro-soller> (2012-11-06)

2 Syfte och frågeställningar

Vår studies syfte är; *att studera hur miljöproblem uppmärksammades i Dagens Nyheter under 1960-talet*

Studiens frågeställningar är:

1. *I vilken utsträckning har det rapporterats om miljöproblem i Dagens Nyheter under 1960-talet?*

Med denna frågeställning vill vi besvara hur frekvent miljönyheter förekom och vilken plats frågan gavs.

2. *På vilket sätt uppmärksammades miljöproblem i Dagens Nyheter under 1960-talet?*

Denna frågeställning innefattar frågor om hur miljöproblem beskrevs, vilken orsak som angavs, vilken värdering de präglades av samt om det gavs någon lösning på problemet.

3 Bakgrund/forskningsbakgrund

3.1 Miljöfrågan och miljöjournalistikens utveckling

För att kunna dra logiska slutsatser utifrån studiens insamlade material blir det relevant att ha en bild av miljöfrågans betydelse i samhället under 1960-talet. Det blir även av vikt att bära med sig hur journalistiken såg ut och vilken roll medierna hade under denna tidsperiod. Varför det blir intressant att beskriva dessa två delar är för att det ofta finns en sammanbindande länk mellan strömningarna i samhället och vad som skrivs i media. Att det är på detta vis innebär att medierna genom sin gestaltning av olika händelser och problem, där det i denna studie fokuseras på miljöproblem, kan påverka opinionsbildningen i samhället.

Intresset för miljöfrågor kan spåras till den antike filosofen Platon som redan på sin tid kämpade för att lagar skulle inrättas för att förhindra förgiftning i vattnet som i sin tur kunde förstöra skörderesultatet. Utöver Platons miljöengagemang går det även att finna flera äldre skrifter av filosofer och naturforskare som berör miljöförstöring.⁹

Redan under 1800-talet stiftades det mer omfattande lagar som berörde människans användning av naturtillgångar och 1909 tillkom den första naturskyddslagen. Det lagstiftades även om det tekniska miljöskyddet under 1800-talets andra hälft och miljöföroreningar, då främst vatten- och luftvård, började debatteras kring sekelskiftet.¹⁰

Vid 1900-talets början hade således ett visst samhälleligt engagemang kring miljöfrågor vuxit fram i Sverige. Miljöfrågornas framträdande i media var vid denna tid inte särskilt omfattande. Från 1900-talets första hälft var journalistikens huvuduppgift att upplysa allmänheten. I tidigare studier används ofta ordet paternalism för att beskriva mediernas uppgift där journalisterna arbetade utifrån ett slags "ovanifrån-perspektiv" där de okontroversiellt skulle påverka publiken i en speciell riktning.¹¹

⁹ Bennulf, 1994:48

¹⁰ Ibid:52f

¹¹ Westerståhl, Johansson, 1985:44

Det var på 1950- och 60-talen som det skedde en förändring av den journalistiska rapporteringen. Medielandskapet omformades, etermedierna som präglades av en opartisk samhällsrapportering och således hade ett stort förtroende intog en dominerande roll. Parallellt med detta försvagades pressens roll och dess karaktär blev allt mindre politiskt färgad.¹² På tidningsmarknaden ökade konkurrensen mellan tidningarna vilket orsakade att andratidningar fick läggas ned och att de större tidningarna intog en dominerande position.¹³ Det samlade resultatet av detta blev att nyhetsjournalistiken förändrades till att rapporteringen skulle vara objektiv och korrekt i syfte att vinna läsarnas förtroende. Journalistkåren blev professionaliserad vilket innebar att journalisterna gick från att ha varit förmedlare av olika intressenters budskap till att inta en självständig roll i samhällsrapporteringen. Det startades journalistinstitut vilket ledde till att allmänna yrkesetiska regler inom journalistkåren skapades.¹⁴

Gällande miljöfrågornas utveckling i samhället går det också att urskilja en förändring under 1960-talet. Under denna period vidgades debatten kring miljöfrågor till att beröra fler ämnesområden än vatten- och luftvård. Detta decennium började även staten organisera sitt miljöengagemang och det bildades en naturvårdsnämnd och antogs senare även en miljöskyddslag.¹⁵ Att miljöfrågorna blev allt mer uppmärksammade syntes även hos de politiska partierna då de började ta ställning i naturvårdsfrågan. Dock var samtliga partier inte ense då exempelvis högern betraktade frågan som relevant men samtidigt satte markägarnas intressen i första hand.¹⁶

Hans Palmstierna och Björn Gillberg var två miljödebattörer som framträdde under 1960-talet i Carsonanda och de har båda haft stor betydelse för den svenska miljödebatten.¹⁷ En av de mest omdebatterade miljöfrågorna under detta decennium var kvicksilver men även förurning fick uppmärksamhet i slutet av detta årtionde.¹⁸ Således var det på 1960-talet som miljöfrågorna började ta plats på massmediernas

¹² Westerståhl, Johansson, 1985:14

¹³ Hadenius, Weibull, Wadbring, 2009:70ff

¹⁴ Ekecrantz 1998:199f, Westerståhl, Johansson, 1985:14, Djerf-Pierre, 1996:89

¹⁵ Bennulf, 1994:53f

¹⁶ Djerf-Pierre, 1996:98

¹⁷ Bennulf, 1994:53f

¹⁸ Ibid:55

dagordning och för första gången nådde den breda allmänheten och bildade en allmän miljöopinion.¹⁹

Allmänhetens bild av naturen vid denna period var att den var till för människan. Detta innebar att det som naturen hade att erbjuda var fritt för människan att förfoga, oavsett om syftet var kulturellt, socialt, vetenskapligt eller finansiellt. Samtidigt var den generella synen på miljöproblemen i samhället att de existerade men kunskapen kring att ett miljöproblem kunde orsaka att ett annat uppstod saknades.²⁰

3.2 Dagens Nyheter

Dagens Nyheter har sedan starten år 1864 varit en utpräglad liberal tidning.²¹ Dagens Nyheter var Sveriges första sjudagarstidning och till skillnad från dåtidens tidningar gavs den ut på morgonen. En målsättning var att skapa en tidning med tydligare disponering och ett enklare språk i syfte att nå en bredare publik.²²

Sedan efterkrigstiden har Dagens Nyheter haft en särställning när det gäller att vara ett betydande opinionsorgan i det svenska samhället. Denna starka position är sammankopplad med deras spridningstäthet i Stockholmsområdet under denna tid då den resulterade i att de även vann kampen om småannonsmarknaden. En förändring av det redaktionella arbetet startade under 1960-talet och medförde bland annat att samhällsrapporteringen ökade samt att bilder fick större plats.²³

¹⁹ Djerf-Pierre, 1996:98

²⁰ Ibid:97

²¹ Nationalencyklopedin – <http://www.ne.se/lang/dagens-nyheter> (hämtad 2012-11-07)

²² Hadenius, Weibull, Wadbring, 2009:48

²³ Nationalencyklopedin – <http://www.ne.se/lang/dagens-nyheter> (hämtad 2012-11-07)

4 Teori

4.1 Publikens intressen och medieaktörens avsikt

I boken *Bilden av Sverige* använder Westerståhl och Johansson en föreställningsram som skapar förståelse för vad som avgör medieaktörers urval av nyheter. De menar att det är två faktorer som bestämmer vad det är som blir en nyhet och hur den ska berättas.

Dessa två faktorer är publikens intressen och medieaktörens avsikt vilken antingen kan vara att informera eller påverka publiken.²⁴

Den första faktorn, publikens intressen, blir för pressen och i vårt fall Dagens Nyheter en fråga om att utforma sitt innehåll på ett sätt som matchar efterfrågan. Hur medieaktörerna, i denna studie journalisterna, arbetar för att möta publikens intressen sammankopplas av Westerståhl och Johansson med teorin om nyhetsvärderingsprinciper.²⁵ Westerståhl och Johanssons teori om nyhetsvärderingsprinciper är tätt sammankopplad med teorierna kring nyhetsvärdering då även dessa handlar om vad som blir en nyhet.²⁶ Nyhetsvärdering är även en del av Djerf-Pierres definition av begreppet medielogik vilken denna studie om miljöproblem i Dagens Nyheter kommer att ha i beaktning. Detta begrepp kommer senare att ges en mer djupgående beskrivning.

Den andra faktorn Westerståhl och Johansson ser betydande gällande urvalet av nyheter är som tidigare nämnt; medieaktörens avsikt. Det som medieaktören, vilket i vår studie är journalisterna, ser som viktigt att rapportera om har ett samband med vilken samhällssyn de har. För att förklara synen på samhället talar författarna om olika samhällsideologier. Vi har likt Westerståhl och Johansson valt att studera relationen mellan medier och samhället vilket gör att det blir viktigt att ha förståelse för det dem benämner som nyhetsideologi i denna studie. Nyhetsideologin behandlar målen för samhällsrapporteringen; vilket innehåll/vilken aktör skall uppmärksammas och på vilket sätt.²⁷ I en strävan att försöka inrymma svar på om en viss nyhetsideologi

²⁴ Westerståhl, Johansson, 1985:18

²⁵ Ibid:18f

²⁶ Nationalencyklopedin – <http://www.ne.se/nyhetsvärdering> (2013-01-05)

²⁷ Westerståhl, Johansson, 1985:21f

präglade miljönyheterna i Dagens Nyheter under 1960-talet kommer vi att använda Framing som teoretiska glasögon. Framing täcker bland annat in dessa faktorer vilket gör den till en relevant teori att använda i syfte att upptäcka en eventuell nyhetsideologi. En förklaring till Framingteorin kommer att ges i teorikapitlet.

För att förklara nyhetsideologin krävs det också en förståelse för de uppfattningar och strömningar som florerar i samhället under en bestämd tidsperiod, en ideologi för det allmänna opinionsklimatet.²⁸ Detta är en anledning till att vi sett det som relevant att i inledningen skapa en bild av hur detta yttrade sig under 1960-talet.

4.2 Medielogik

För att skapa en djupare förståelse för en av de faktorer som påverkar nyhetsurvalet, det Westerståhl och Johansson valt att kalla nyhetsvärderingsprinciper och det Djerf-Pierre förklarar med begreppet nyhetsvärdering, kommer denna studie utgå från Djerf-Pierres tolkning av begreppet medielogik. Som vi nämnde tidigare är nyhetsvärdering en del av begreppet medielogik.

Begreppet medielogik formades från början av David Altheide och Robert Snow i boken *Media Logic* (1979). Med begreppet ämnar författarna att förklara hur det journalistiska arbetet präglas av rutinmässiga inslag som orsakar att verklighetsbeskrivningen och sättet att berätta på ofta ser ut på ett liknande sätt, alltså att det finns en medielogik.²⁹ I boken *Gröna nyheter* utgår Djerf- Pierre från Altheide och Snows teori om medielogik men hon väljer att fokusera på en del av den journalistiska arbetsprocessen, denna innefattar fem komponenter som det journalistiska arbetet präglas av:

- *Nyhetsvärdering* - Hur en nyhet identifieras
- *Nyhetsorganisation* - Antal artiklar och vilket utrymme de ges etc.
- *Berättelseformer* - Hur en nyhet utformas och presenteras
- *Arbetsorganisationen* - Hur arbetet fördelas på redaktionen

²⁸ Westerståhl, Johansson, 1985:22f

²⁹ Altheide, Snow, 1979:7ff

- *Resurser* - Hur resurserna på redaktionen fördelas ³⁰

Den förstnämnda komponenten, *nyhetsvärdering*, är till för att öka förståelsen för våra resultat. Att känna till vad som bestämmer vad som blir en nyhet gör att kopplingar kan göras till det empiriska materialet. Exempelvis kan en nyhet som ständigt figurerar på Dagens Nyheters förstasida tänkas ha ett högt nyhetsvärde.

För att kunna besvara den första frågeställningen: *i vilken utsträckning har det rapporterats om miljöproblem i Dagens Nyheter under 1960-talet* kommer den andra komponenten, *nyhetsorganisationen*, att kartläggas. I vår innehållsanalys kommer vi att undersöka hur frekvent miljöproblem dök upp samt vilket utrymme de gavs. Dock är detta något vi kan genomföra och förstå utan en förklarande teori.

Berättelseformer, hur en nyhet utformas och presenteras, kommer vi att analysera genom Framingteorin. Vid genomförandet av studien kommer Framing fungera som våra "teoretiska glasögon". Dessa "teoretiska glasögon" är till för att besvara den andra frågeställningen *på vilket sätt uppmärksammades miljöproblem i Dagens Nyheter under 1960-talet?*

Slutligen har vi valt att utesluta komponenterna *arbetsorganisationen* och *resurser* som analysredskap och enbart beskriva dessa i bakgrundskapitlet för att skapa en förståelse för våra resultat och skapa förutsättningar för en heltäckande analys.

4.3 Nyhetsvärdering

Den första komponenten vi ämnar förklara är nyhetsvärdering. Detta för att skapa förståelse för varför nyhetsproduktionen ser ut som den gör. De nyheter en redaktion väljer att publicera bedöms alltid utifrån ett antal principer. Det finns ingen entydig definition av nyhetsvärderingsbegreppet men ett antal faktorer brukar lyftas fram som betydande för vad som blir en nyhet. Att nyheten är sensationell, känslöväckande samt ligger nära i tid, rum och kultur ökar dess nyhetsvärde. Vidare är nyheter som berör politik, ekonomi, brott och olyckor eller sådana som har negativa inslag ofta de som blir

³⁰ Djerf-Pierre, 1996:32-35

publicerade. Slutligen blir nyhetsvärdet oftast högre om det handlar om elitpersoner alternativt har de som källa eller om dess ämne är etablerat och omskrivet.³¹

4.4 Framing

De teorier som vi tidigare presenterat ska skapa förståelse för vår studies betydelse i ett vidare perspektiv. Utöver dessa behövs en teori som tidigare nämnt kan rama in frågeställningen som vill ta reda på vilket sätt det rapporterats om miljöproblem i Dagens Nyheter på 1960-talet och som därmed kan användas som ett redskap vid tolkningen av materialet. Maxwell McCombs, Donald Shaw och David Weavers Framing-teori blir lämplig att använda eftersom den behandlar just "hur" samhällsproblem presenteras för mediets publik och då den inte lägger fokus på vilket specifikt ämne eller problem det handlar om.³² Med detta menas exempelvis att en nyhet som handlar om höga fluorhalter i dricksvattnet inte kommer att bedömas utifrån det specifika ämnet som det berör (fluor) utan snarare hur ämnet gestaltas.

Teorin om Framing har sin utgångspunkt i teorierna om Agenda-setting och Priming. Dessa teorier ämnar förklara hur media påverkar vad publiken kan tänka och tycka något om då de sätter agendan och därmed bestämmer vilka frågor som får uppmärksamhet. Framing blir en slags förlängning av detta då denna teori lägger ett annat fokus och menar att samma händelse kan belysas på olika sätt och att medierna således bestämmer vilken bild av verkligheten publiken får.³³ För att exemplifiera detta kan en nyhet om att ett oljefartyg med stor besättning har exploderat framställas på olika sätt. Vad väljer medierna att lyfta fram i rubriken? Explosionen och dödsantalet eller oljeutsläppet och dess konsekvenser? Det finns alltså olika sätt att beskriva en och samma händelse och den vinkling som görs blir därför betydande för hur publiken kan komma att uppfatta innehållet.

³¹ Hadenius, Weibull, Wadbring, 2009:301-306

³² McCombs, Shaw, Weaver, 1997:7

³³ Jagers, Martinsson, Nilsson, 2009:42

Teorin Framing innehåller fyra huvudsakliga dimensioner:

- Beskrivning av problemet
- Orsaken till problemet
- Värderingar kring problemet
- Lösning av problemet ³⁴

Det är utifrån dessa dimensioner som vi har studerat artiklarna om miljöproblem i Dagens Nyheter och bedömt på vilket sätt de uppmärksammades.

³⁴ Jagers, Martinsson, Nilsson, 2009:43

5 Metod

För att besvara studiens syfte har vi genomfört en kvantitativ innehållsanalys där vi studerat artiklar i Dagens Nyheter under 1960-talet. Anledningen till att vi valde en kvantitativ ansats var för att vi ville beskriva i vilken utsträckning och på vilket sätt det rapporterades om miljöproblem under detta årtionde.³⁵ Ett exempel på detta kan vara hur ofta det rapporterades om kvicksilver och huruvida nyheten framställdes med en positiv, negativ eller neutral värdering. Vid en kvantitativ metod utgår analysen från i förväg definierade kategorier, i detta fall i form av en kodbok med olika variabler och variabelvärden. Att arbeta utifrån en kodbok blev ett lämpligt tillvägagångssätt att använda då vi genomförde en systematisk analys av ett så pass stort material. Att denna studie genomfördes med en kvantitativ metod var också för att vi ville att resultatet skulle bli mätbart och skapa en överskådlig bild av hur miljöproblem skildrats över tid. Metoden gav även ett resultat som redovisades siffror vilket gjorde att det empiriska materialet kunde presenteras på ett pedagogiskt sätt genom diagram och tabeller.³⁶

Genom en kvalitativ textanalys hade vi kunnat göra en mer djupgående undersökning kring rapporteringens utformning och på så vis kunnat se det som ligger latent och uttyda mönster och dimensioner.³⁷ Dock var vi snarare intresserade av att se vad som är synligt och i vilken utsträckning miljöproblem förekommer under den aktuella tidsperioden. Eftersom vi strävade efter att kunna dra generella slutsatser kring detta stärks argumentet att en kvantitativ analys blir mest lämplig.³⁸

5.1 Urval

Eftersom att det inte fanns några tidigare omfattande studier av miljönyheter i Dagens Nyheter under 1960-talet valde vi att först samla in alla miljöartiklar från hela mars och oktober månad under decenniets samtliga år. Anledningen till att vi samlade in material från samtliga år var för att kunna få en överblick av hur frekvent det rapporterats om miljöproblem och på så vis kunna göra en representativ avgränsning. Enligt vad vi

³⁵ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Wängnerud, 2012:199

³⁶ Ibid:197f

³⁷ Ibid:210f

³⁸ Ibid:223

kunde uttyda av det insamlade materialet var det en begränsad rapportering om miljöproblem i början av decenniet. I mitten av decenniet ökade förekomsten av miljörapporteringen men det var ingen större skillnad mellan åren. De sista åren rapporterades det mest frekvent. Eftersom att vi ville bygga vår analys på ett tillräckligt material såg vi det som lämpligt att börja analysera år 1962 då det var då rapporteringen började ta fart. Exempelvis släpptes Carsons bok *Tyst Vår* vilken ofta sammankopplas med miljödebattens genombrott. Som tidigare nämnt var syftet att få en spridning i materialet och därmed valde vi att ta vartannat år från och med år 1962 till 1968. Eftersom att vi såg en så pass stor ökning av rapporteringen i slutet av decenniet, valde vi att även addera år 1969. Att miljörapporteringen ökade i slutet av 1960-talet är även det i enlighet med vad tidigare forskning visat. Studiens har således avgränsats till att undersöka år 1962, 1964, 1966, 1968 och 1969.

De månader som vi valde att undersöka var hela mars och oktober månad. Vi valde just dessa månader för att risken för störningsmoment och händelser i samhället som kan påverka nyhetsrapporteringens omfattning då är mindre. Exempelvis kan ett riksdagsval medföra att en stor del av nyhetsrapporteringen handlar om just denna händelse vilket inte skulle ge en representativ bild av hur det brukar se ut. Således blev mars och oktober lämpliga månader att studera då vi ville få en så autentisk bild av nyhetsrapporteringen som möjligt. Vi valde även att studera just mars och oktober då dessa månader gav en spridning över året.

I denna studie har vi genom mikrofilm studerat totalt 310 stycken tidningar vilket resulterade i 329 artiklar som behandlade miljöproblem. I varje tidning har vi utifrån Djerf-Pierres definition av ett miljöproblem registrerat vilka artiklar som blev relevanta att lyfta ut för att studera. Eftersom att det inte fanns någon bestämd del i Dagens Nyheter som behandlade just miljönyheter gick vi igenom tidningarnas samtliga sidor.

En annan tänkbar kvantitativ studie hade varit att undersöka ett flertal olika typer av tidningar under en kortare period. Detta skulle medföra att vi exempelvis skulle få en bild av eventuella skillnader mellan lokal- och storstadspress. Dock var vi mer intresserade av att fokusera på en tidning och få en översiktlig bild av rapporteringen över tid. Med tanke på de skillnader i omfattning som finns mellan lokal- och

storstadspress hade det blivit komplicerat att genomföra en rättvis jämförelse. Vilket är ytterligare ett skäl till att vi valde att fokusera på en storstadstidning. Som vi tidigare argumenterat för i inledningen valde vi storstadstidningen Dagens Nyheter. Detta val bottnar i ett flertal faktorer. Bland annat att miljörapporteringen under det valda årtiondet var på uppgång men ändå begränsad var det betydande att hitta en avsändare som i förhållande till andra kunde tänkas ge oss mer material. Att valet landade på en storstadstidning beror på att deras resurser oftast är större än lokalpressens vilket kan medföra att det finns möjligheter att ha mer specialiserade journalister. Detta gjorde att valet föll på Dagens Nyheter då de var den första tidningen som anställde en renodlad miljöreporter, vilket inträffade under just 1960-talet.

5.2 Vad är ett miljöproblem?

För att kunna bearbeta materialet på ett systematiskt sätt var det av vikt att utgå från en definition av vad ett miljöproblem faktiskt innefattar. I denna studie är utgångspunkten den definition som Djerf-Pierre myntat i avhandlingen *Gröna nyheter* vilken innebär att ett miljöproblem är; "Den samhälleliga produktionens och konsumtionens oavsedda och oönskade bieffekter på levande organismer (människor, djur, växter) och deras biologiska livsbetingelser (dvs. ej den estetiska eller sociala miljön)". Med detta menas att miljöfrågor kan beskrivas genom tre dimensioner utifrån vilka man ser på miljöproblemen. I denna studie studerade vi Dagens Nyheters innehåll utifrån dessa dimensioner. Den första innefattar aspekter kring miljöproblemens karaktär, orsaker och konsekvenser. Nästa dimension berör den mänskliga påverkan på livsmiljön vilket kan yttra sig i försök att kontrollera, bevara och/eller restaurera den. Slutligen behandlar den sista dimensionen hur de politiska, sociala och ekonomiska konsekvenserna av miljöproblemen påverkar livsmiljön.³⁹

Kodboken som använts i denna studie är utformad med en rad variabler och variabelvärden för att täcka upp miljöproblemets tre dimensioner. Utan denna definition hade det varit svårt att på ett likvärdigt sätt klassificera vilka av artiklarna som behandlade miljöproblem. Således hade studiens validitet utan denna definition

³⁹ Djerf-Pierre, 1996:23

blivit otillräcklig och kunnat äventyras. När vi fortsättningsvis talar om miljöproblem eller miljönyheter är det baserat på de artiklar som undersökts i denna studie.

5.3 Validitet och reliabilitet

För att en studie ska uppnå en bra validitet innebär det att undersökningen mäter det man avser att mäta och att det därmed finns en frånvaro av systematiska fel.⁴⁰ Detta innebär bland annat att det blir betydande att de teoretiska definitioner vi använder oss av i studien kan översättas till att praktiskt utredas vid insamlingen av empiri.

Exempelvis har vi i denna studie sett det som relevant att definiera vad som är ett miljöproblem. Om detta inte gjorts hade det kunnat ge negativa följder vid insamlingen av det empiriska materialet. Detta eftersom att om samtliga gruppmedlemmar har olika erfarenhet och kunskaper kan det medföra att tolkningen av materialet görs på olika sätt. I sin tur kan detta riskera att även kodningen görs olika och att resultatet blir missvisande. Ytterligare ett exempel på hur kodboken utformats för att få en god validitet är att vi eftersträvat att skapa så pass många variabelvärden att samtliga aspekter inom en variabel inryms. Detta blir av vikt för att ingen information ska gå förlorad då den inte kan tillskrivas ett specifikt variabelvärde.⁴¹

Något som stärker vår studies validitet är att vi vid utformningen av vår kodbok haft Djerf-Pierres kodbok som utgångspunkt. Denna har använts i hennes omfattande forskning om miljöjournalistiken i televisionens nyhetssändningar 1961-1994. Detta innebär att kodboken innehåller de flesta aspekter som blir relevanta för att täcka in miljöproblemens samtliga dimensioner samt att den är väl beprövad och genomarbetad.

Utöver att vi i förväg definierat och klargjort betydelsen av olika begrepp prövade vi att var för sig koda samma 12 artiklar. Därefter gick vi tillsammans igenom och jämförde resultaten. Anledningen till att vi såg detta som relevant var för att se till att kodboken tolkas på samma sätt. Vid jämförelsen visade det sig att samtliga kodningar gav samma resultat vilket innebar att kodboken uppfyllde de kriterier vi ovan nämnt som betydande för studiens validitet. Trots att vi gjorde denna prövning visade det sig under

⁴⁰ Östbye, Knapskog, Helland, Larsen, 2008:40

⁴¹ Esaïasson, Gilljam, Oscarsson, Wängnerud, 2012:63

arbetets gång att komplikationer kunde uppstå. Vid de fåtal tillfällen när sådana inträffade diskuterade vi tillsammans i gruppen och kom fram till en lösning på hur kodningen skulle ske i det specifika fallet. Eftersom att dessa komplikationer löstes när de uppstod menar vi att detta inte borde ha påverkat studiens validitet i någon större utsträckning.

Vad som hade kunnat göras för att förbättra denna studies validitet är en undersökning som också inkluderat TV och radio. Genom att samla in och sammanställa data kring samtliga mediers miljörapportering hade det kunnat skapas en god förståelse för vilken roll media hade för gestaltningen av ämnet under 1960-talet. Om det hade funnits likheter i rapporteringen bland samtliga medier hade möjligtvis dessa kunnat stärka resultatets generaliserbarhet. Denna studie har avgränsats till Dagens Nyheter men kompletterats med tidigare forskning inom de resterande medierna vilket gjorde att vi ändå täckte in dessa aspekter.

Utöver validitet är det av stor vikt att studien har god reliabilitet vilket innebär att det inte begåtts några slumpmässiga eller osystematiska fel.⁴² Som vi tidigare nämnt gick vi igenom tidningarnas samtliga sidor eftersom miljönyheter inte hade någon specifik plats i tidningen som de konsekvent placerades på. Detta kan ha haft en negativ påverkan på studiens reliabilitet eftersom att vi behövde gå igenom ett så pass omfattande material. Detta faktum i kombination med att materialet undersöktes genom mikrofilm kan tänkas ha orsakat trötthet vilket i sin tur kan ha medfört att slumpmässiga fel begåtts och att vi gått miste om artiklar. Ytterligare kritik mot arbetets reliabilitet är en konsekvens av mikrofilmernas kvalitet som i ett fåtal fall varit så pass dålig att vissa artiklar inte kunnat läsas. Trots att detta kan ha inträffat tror vi att det förekommit i en så pass begränsad utsträckning att det inte hade någon större inverkan på resultatets reliabilitet.

⁴² Esaïasson, Gilljam, Oscarsson, Wängnerud, 2012:63

5.4 Kodbok

För att bearbeta materialet har vi utifrån vår kodbok, som bestod av olika variabler och variabelvärden, kodat samtliga artiklar.⁴³ Resultatet av kodningen fördes sedan in i statistikprogrammet SPSS och därigenom kunde vi sammanställa den data som samlats in. Detta kunde sedan på ett överskådligt sätt redovisas genom diagram och tabeller.⁴⁴ Variabler är de frågor som ställs till materialet och i vår kodbok var ett exempel på detta *artikelns storlek*. För att besvara denna fråga utformades ett antal variabelvärden i syfte att täcka in alla möjliga aspekter av variabeln. Vi har eftersträvat att skapa så många relevanta variabelvärden som möjligt för att undvika att gå miste om viktig data. I de fall då variabelvärden blev överflödiga kunde vi sammanslå dessa till större grupper i SPSS. Ett exempel på variabelvärden till den ovan nämnda variabeln *artikelns storlek* var i denna studie: *liten artikel/notis (1/4 sida eller mindre)*, *mellan artikel (större än 1/4 sida - 1/2 sida)*, *stor artikel (större än 1/2 sida - 1/1 sida)* och *mer än en hel sida*. För att minimera risken för tolkningsfel tänkte vi på att inte göra variabelvärdena för likartade så att tydliga skiljelinjer skulle kunna dras emellan dem. Det var av vikt att varje artikel endast kunde placeras under ett variabelvärde under respektive variabel. Vi strävade också efter att utforma variabelvärdena i enlighet med fullständighetskravet vilket innebar att alla svar kunde placeras in under något variabelvärde.⁴⁵

Kodboken innehöll bland annat ett antal identifieringsvariabler som var till för att underlätta för oss och andra att hitta respektive artikel i materialet. Detta bidrog även till att undersökningen blev transparent. Några exempel på denna typ av variabler är utgivningstillfälle (år, månad och dag), rubrik och sidnummer.

För att utifrån kodboken kunna besvara studiens första frågeställning: *i vilken utsträckning har det rapporterats om miljöproblem i Dagens Nyheter under 1960-talet* utformades en mängd formvariabler. Dessa skulle täcka in hur många miljönyheter som publicerats under den aktuella tidsperioden, om artikeln var placerad på tidningens första sida, artikelns storlek och i vilken utsträckning artikeln berörde miljöproblemet.

⁴³ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Wängnerud, 2012:200ff

⁴⁴ Ibid:200

⁴⁵ Ibid:204

Vidare använde vi oss av ett flertal innehållsliga variabler som var ämnade till att besvara vår andra frågeställning: *på vilket sätt uppmärksammades miljöproblem i Dagens Nyheter under 1960-talet*. Med denna frågeställning ville vi besvara hur miljöproblem gestaltades genom Framingsteorins fyra dimensioner: *beskrivning av problemet, orsaken till problemet, värderingar kring problemet och lösning av problemet*.⁴⁶ Variablerna i kodboken täckte upp den första punkten *beskrivning* genom att besvara; vilket ämne (sakområde) som berördes, vad för typ av händelse det handlade om och vilken arena detta utspelade sig på/berörde. Det blev också av vikt att kartlägga vilka aktörerna var och hur dessa kom till tals. Vidare ville vi även besvara den andra punkten, vad *orsaken* till miljöproblemet var. Den tredje punkten angående *värderingar* kring miljönyheten bedömdes genom att avgöra dess valens. Med valens menar vi om problemet framställdes på ett sätt som ingav antingen en positiv, negativ eller neutral förväntning. Detta kan tänkas gå hand i hand med om det presenterades någon *lösning* på det aktuella miljöproblemet vilket är den fjärde punkten i Framingsteorin. Att vi förväntade oss att de sistnämnda punkterna skulle gå hand i hand var för att vi kunde tänka oss att om det fanns en lösning på ett problem borde det ha genererat i en positiv ton.

I och med att vår studies kodbok utgått från den Djerf-Pierre använt sig av, i sin forskning om miljöjournalistiken i televisionens nyhetssändningar, har vi behövt anpassa den efter vår specifika studie. Detta främst eftersom att studierna gjordes på två skilda medier, dagspress och etermedia. Dessa ändringar gällde näst intill enbart identifieringsvariabler och formvariabler. Exempelvis hade Djerf-Pierres kodbok variabler som skulle besvara TV-inslagens längd vilket vi översatte till artikel storlek. Utöver de ändringar som gjordes för att anpassa variabler och variabelvärden till pressen har vi valt att behålla kodboken som det var. Vissa av variabelvärdena var inte aktuella för 1960-talet men har ändå behållits då kodboken ska kunna replikeras även på senare tidsperioder.

⁴⁶ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Wängnerud, 2012:203f, Djerf-Pierre, 1996:68f

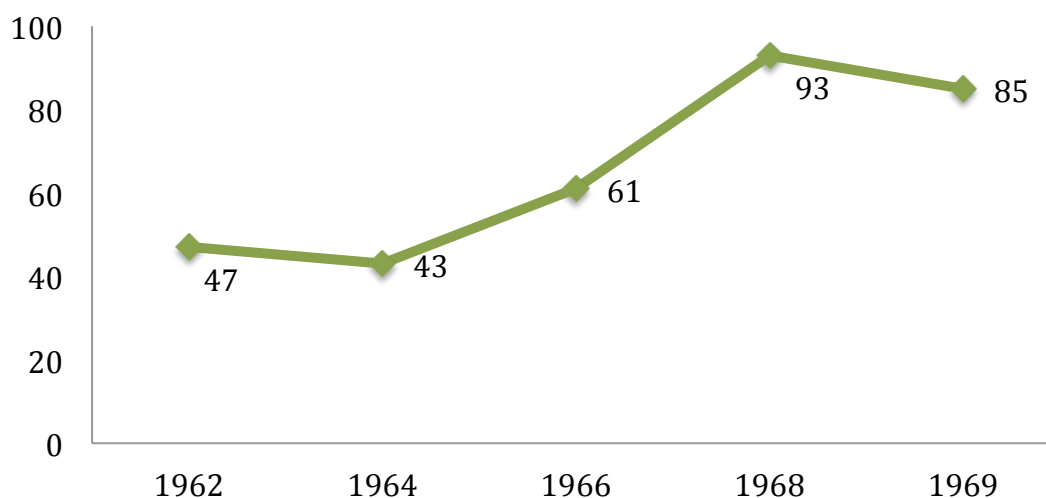
6 Resultat

I detta kapitel kommer vi att redovisa studiens resultat utifrån respektive frågeställning. I varje diagram har resultatet baserats på data insamlat från Dagens Nyheter i mars och oktober månad år 1962,1964,1966,1968 och 1969. Denna avgränsning kommer benämnas med samlingsnamnet "aktuell tidsperiod". Det insamlade materialet under den aktuella tidsperioden bestod av 310 tidningar i vilka vi fann 329 artiklar som behandlade miljöproblem.

6.1 I vilken utsträckning har det rapporterats om miljöproblem i Dagens Nyheter under 1960-talet?

För att täcka in i vilken utsträckning det har rapporterats om miljöproblem i Dagens Nyheter har vi vägt in ett antal aspekter. För det första kartlades det hur frekvent miljönyheter förekom. Vidare var det av vikt att undersöka vilken plats miljönyheter gavs, det vill säga hur stor respektive artikel var samt hur ofta de förekom på tidningens förstasida. Slutligen var det relevant att se i hur stor utsträckning artiklarna berörde just miljöproblem och inte något annat ämne.

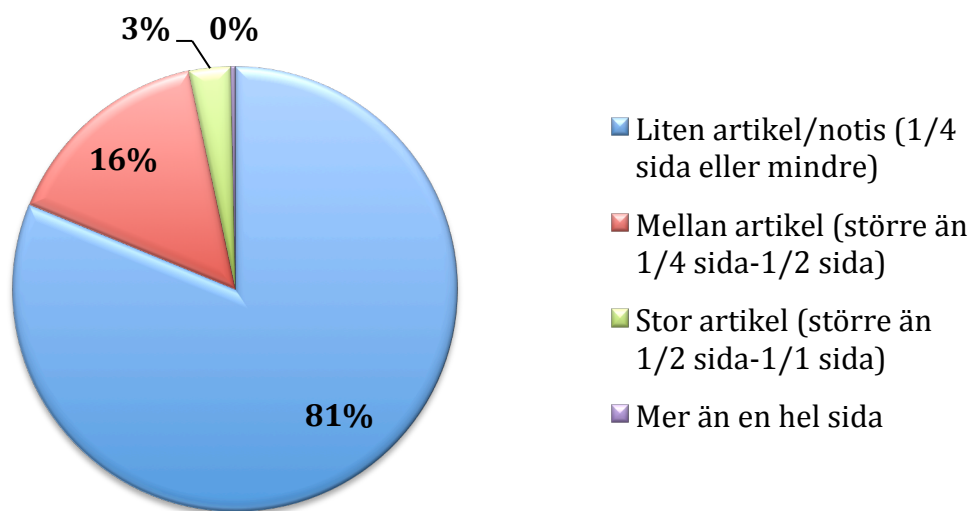
Diagram 6.1.1: Antalet miljöartiklar i Dagens Nyheter fördelat över aktuell tidsperiod

Kommentar: Totalt 329 stycken artiklar från Dagens Nyheter i mars och oktober månad år 1962,1964,1966,1968 och 1969.

Diagram 6.1.1 visar på antalet miljöartiklar som har publicerats i Dagens Nyheter under aktuell tidsperiod. Det som går att utläsa är att det rapporterades minst i början av decenniet och att det började öka kraftigt efter år 1964 och fram till decenniets slut. Genom att dividera det totala antalet studerade artiklar per år med det totala antalet studerade tidningar per år fick vi fram en procentsats på hur många av tidningarna som innehöll någon miljöartikel. Toppnoteringen i antalet publicerade miljöartiklar var under år 1968 då varje tidning innehöll i snitt 1,5 miljöartiklar. År 1964 publicerades det minst antal miljönyheter då 69% av tidningarna innehöll en sådan. Procentdifferensen mellan det lägsta och det högsta antalet publicerade artiklar, alltså mellan år 1964 och 1968, var 81% vilket tyder på att ökningen över tid varit markant.

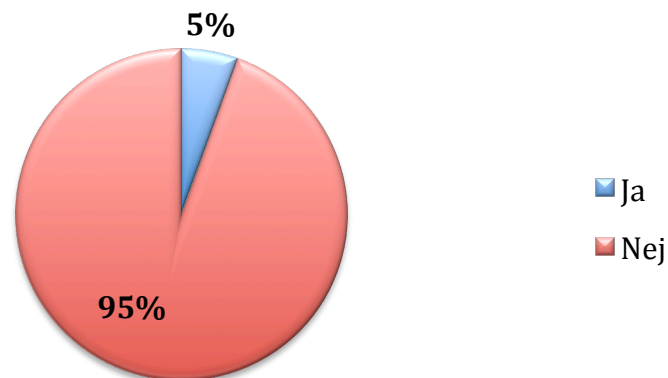
Diagram 6.1.2: Storlek på miljöartiklarna i Dagens Nyheter under aktuell tidsperiod (procent)

Kommentar: Totalt 329 stycken artiklar från Dagens Nyheter i mars och oktober månad år 1962, 1964, 1966, 1968 och 1969.

Diagram 6.1.2 visar att hela 81% av miljöartiklarna var 1/4 sida eller mindre. Det är en procentdifferens på 65% mellan antalet notiser och mellan artiklar, vilket är det näst mest förekommande storleksalternativet. Detta visar att majoriteten av miljöartiklarna endast ges ett mycket litet utrymme i Dagens Nyheter under aktuell tidsperiod.

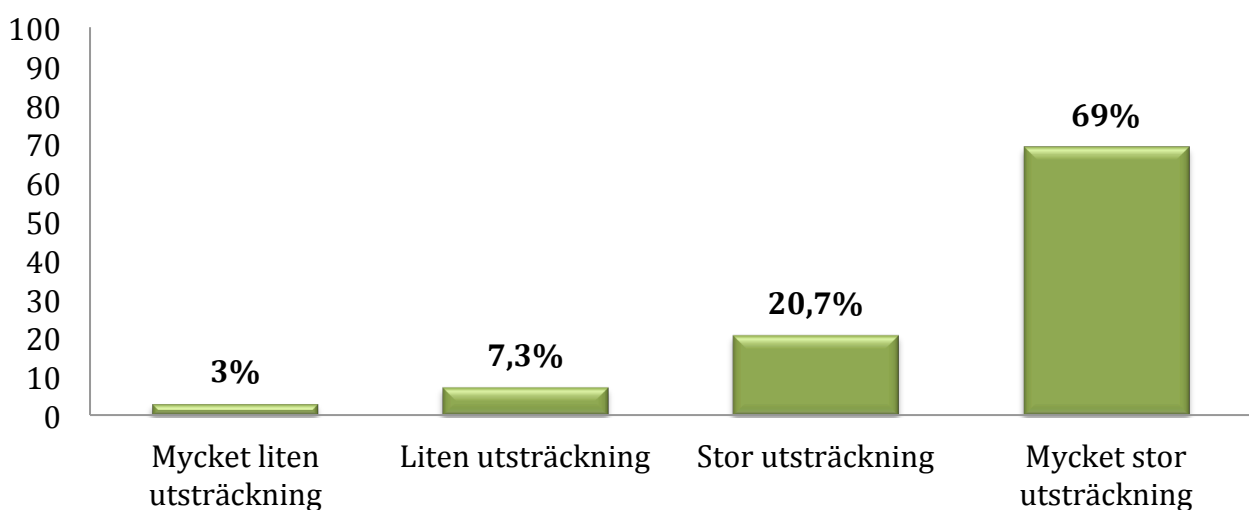
Diagram 6.1.3: Förekomst av miljöartiklar på Dagens Nyheters förstasida under aktuell tidsperiod (procent)

Kommentar: Totalt 329 stycken artiklar från Dagens Nyheter i mars och oktober månad år 1962,1964,1966,1968 och 1969.

Diagram 6.1.3 illustrerar hur många av det totala antalet studerade artiklar som förekom på förstasidan under den aktuella tidsperioden. Det är en näst intill obefintlig andel av dessa som fanns på Dagens Nyheters förstasida (5%) vilket ytterligare förstärker bilden av att miljöproblem gavs låg prioritet.

Diagram 6.1.4: I vilken utsträckning handlade varje enskild artikel om miljöproblem i Dagens Nyheter under aktuell tidsperiod (procent)

Kommentar: Totalt 329 stycken artiklar från Dagens Nyheter i mars och oktober månad år 1962,1964,1966,1968 och 1969.

Vad som menas med miljöproblemets utsträckning är hur stor del av den aktuella miljöartikeln som handlar om miljöproblemet/problemerna i fråga. Det som går att uttyda i diagram 6.1.4 är att miljönyheter i näst intill samtliga fall enbart behandlar miljöproblem (69%). En medvetenhet om att majoriteten av de miljönyheter som förekom endast var notiser bör dock finnas. Detta då det kan innebära att notisens storlek inte lämnar utrymme för att behandla flera ämnen än miljöproblemet. Detta resultat betyder alltså inte nödvändigtvis att det lades stora resurser på miljöjournalistik.

6.2 Sammanfattning

Det som kan sägas om hur frekvent artiklar om miljöproblem förekom i Dagens Nyheter under aktuell tidperiod är att antalet av denna typ av artiklar ökade med åren. Det var framförallt i slutet på decenniet som rapporteringen ökade markant. Ett liknande resultat har Djerf-Pierre nått i sin avhandling om miljöjournalistiken i televisionens nyhetssändningar då antalet miljöinslag i televisionen ökade under slutet av 1960-talet.⁴⁷

Då det tidigare konstaterats att miljöfrågans plats i samhället blev större under 1960-talet innebär det att Dagens Nyheter enligt studiens resultat ligger i linje med denna utveckling. På 1960-talet fick miljöfrågor ett uppsving och en ökad betydelse i samhället vilket kan ha påverkat att Dagens Nyheter rapporterade om det mer frekvent.⁴⁸ Detta kan vara en indikation på att det finns en koppling mellan medierna och opinionen i samhället.

Vidare visar resultatet på att artiklarna som behandlar miljöproblem gavs ett mycket begränsat utrymme i förhållande till resterande innehåll. Trots att miljönyheter förekom relativt frekvent bör det finnas i åtanke att hela 81% av samtliga miljönyheter endast var notiser. Detta skapar en förståelse för hur liten del av det totala innehållet miljönyheter fick. Under denna tidsperiod var Dagens Nyheters genomsnittliga sidantal 49 sidor och de ovan nämnda resultaten tyder tillsammans på att miljönyheter i

⁴⁷ Djerf-Pierre, 1996:135

⁴⁸ Bennulf, 1994:53f

förhållande till tidningens totala omfång gavs ett mycket marginellt utrymme.

Att miljörapporteringen blev mer frekvent under 1960-talet men att själva rapporteringen inte var särskilt omfattande är något som även tidigare forskning visar på. I Djerf-Pierres avhandling om miljöjournalistiken i televisionens nyhetssändningar urskiljs ett sådant resultat. I förhållande till andra nyhetsinslag var de som handlade om miljö korta. Trots skillnaderna i medieformat mellan televisionen och pressen visar således tidigare forskning och vår studie på att miljönyheter gavs ett litet utrymme.

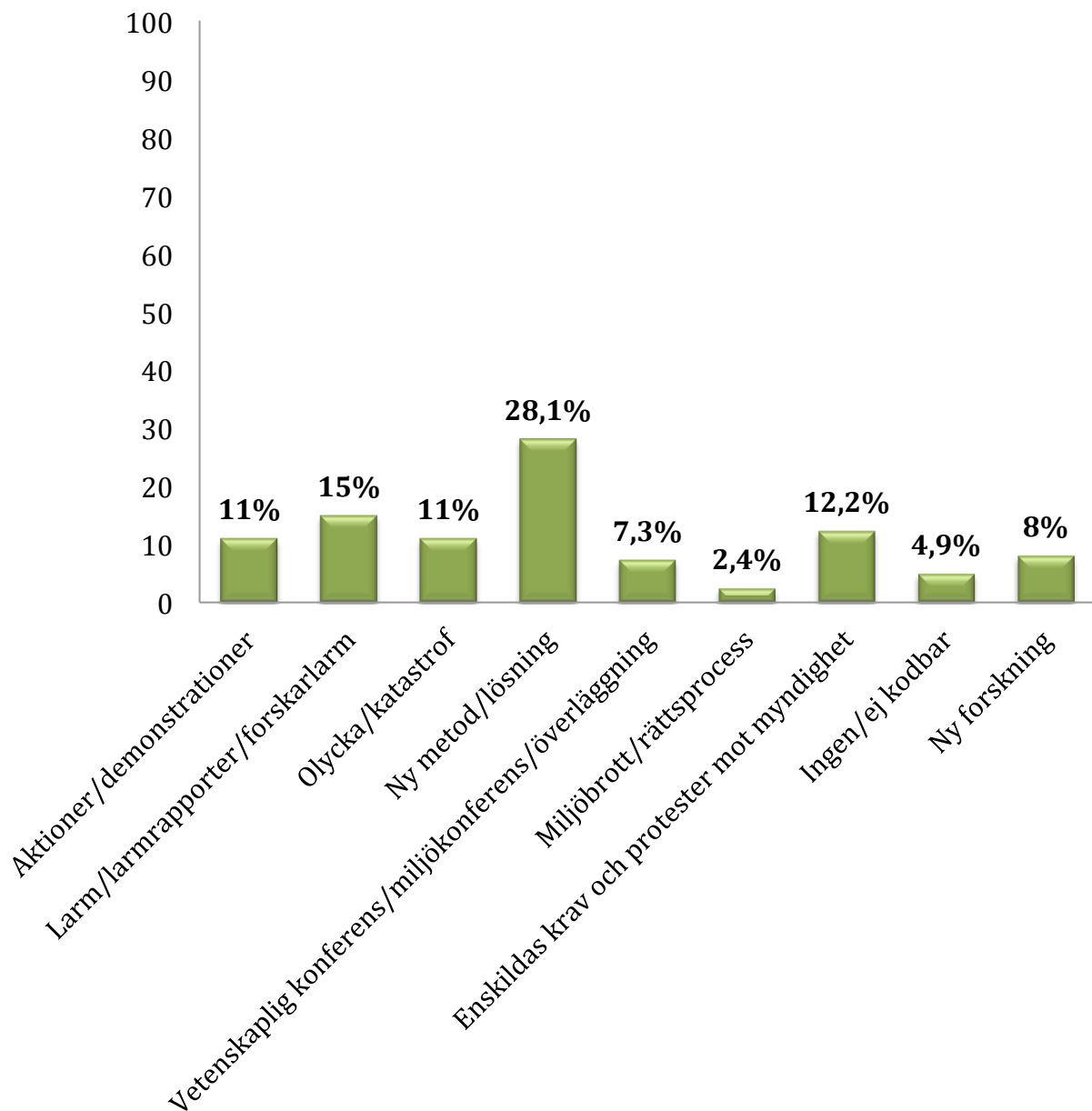
Westerståhl och Johansson har i boken *Bilden av Sverige* undersökt negativa nyheter fördelade på ett antal större sakområden under 1900-talet, däribland miljö. Enligt deras resultat kunde man år 1960 konstatera att 4% av storstadspressens totala material handlade om miljö i negativ bemärkelse. Nästa årtal som redovisas är år 1972 och där utgör samma sakområde hela 16% av det totala materialet. Detta visar på att det under en tolvårsperiod, vilken även innefattar de årtal som undersökts i vår studie, skett en stor ökning i rapporteringen kring negativa miljönyheter. Detta då rapporteringen innan år 1960 endast legat på 3-5 %.⁴⁹ Även denna forskning ligger i enlighet med de resultat som vår studie visat.

6.3 På vilket sätt uppmärksammades miljöproblem i Dagens Nyheter under 1960-talet?

För att inrymma på vilket sätt miljönyheter uppmärksammades i Dagens Nyheter har vi utifrån en rad variabler besvarat frågor om hur miljöproblemen gestaltades. För att täcka in alla faktorer som kan vara av betydelse har vi använt oss av teorin om Framing. Denna innebär att det blev relevant att besvara hur miljöproblemet beskrevs, om det presenterades en lösning, vad som hade orsakat miljöproblemet och hur det värderades (positivt, negativt eller neutralt).

⁴⁹ Westerståhl, Johansson, 1985:83

Diagram 6.3.1 : Vilken typ av händelse skildrades i artiklarna som handlade om miljöproblem i Dagens Nyheter under aktuell tidsperiod (procent)

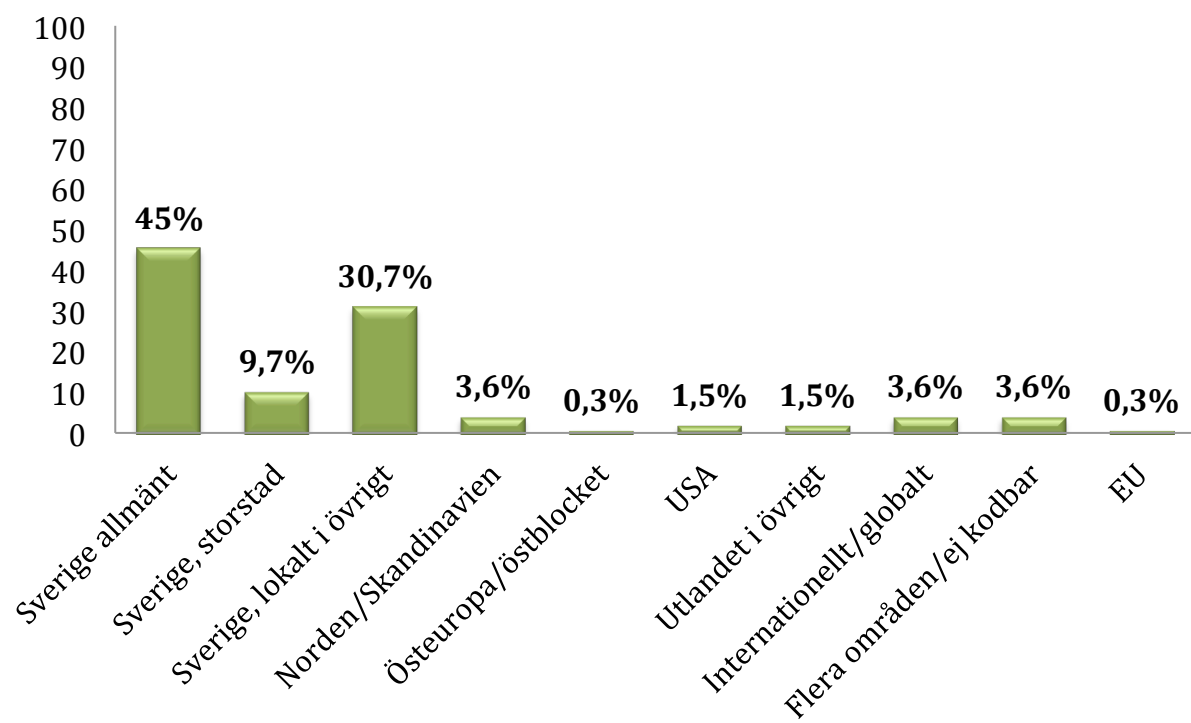

Kommentar: Totalt 329 stycken artiklar från Dagens Nyheter i mars och oktober månad år 1962,1964,1966,1968 och 1969.

Vad diagram 6.3.1 illustrerar är vilken typ av händelse som miljönyheten handlade om. Det är med marginal ny metod/lösning (28,1%) som är den mest förekommande händelsen. Därefter fanns det en grupp av händelser som förekom på en relativt likartad

nivå bestående av miljönyheter som handlade om larm/larmrapporter/forskarlarm (15%). Enskildas krav och protester mot myndighet (12,2%), aktioner/demonstrationer (11%) samt olycka/katastrof (11%) har förekommit i en relativt hög utsträckning medan resterande typ av händelser har förekommit i en begränsad sådan.

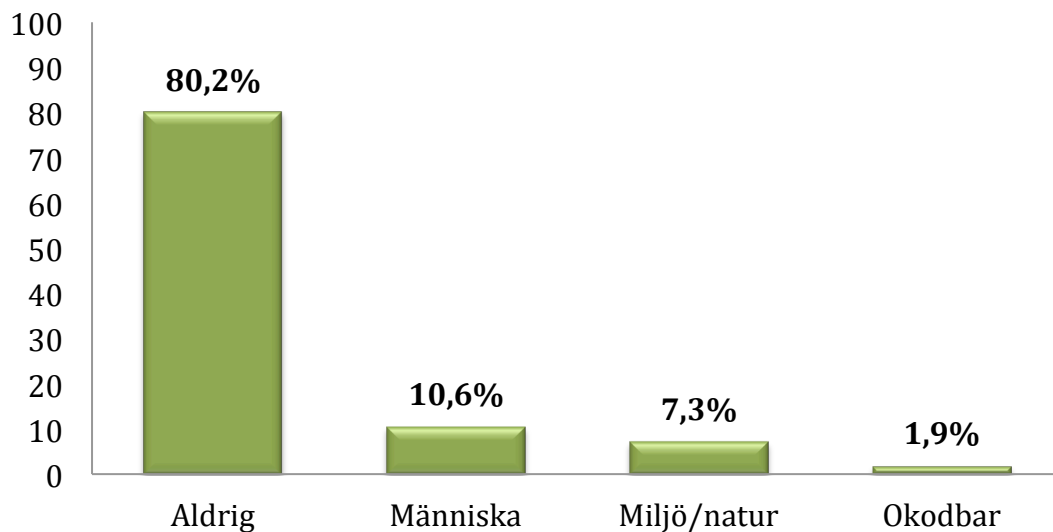
Diagram 6.3.2 : Vilken arena miljöproblemen i Dagens Nyheter berörde under aktuell tidsperiod (procent)

Kommentar: Totalt 329 stycken artiklar från Dagens Nyheter i mars och oktober månad år 1962,1964,1966,1968 och 1969.

Diagram 6.3.2 visar på vilken arena det vill säga vilket "område" miljöproblemet berörde eller var det ägde rum. Denna fråga fick ett mycket tydligt svar, Sverige i allmänhet, storstad samt lokalt svarade för över 80% av den arena som miljönyheterna berörde eller ägde rum på. Om vi sammanslår de tre grupper som berörde Sverige till en och de grupper som är utanför Sverige till en internationell grupp visar detta på en kraftig procentdifferens på 74,6% mellan artiklar med Sverige som arena (85,4%) och artiklar med en internationell arena (10,8%).

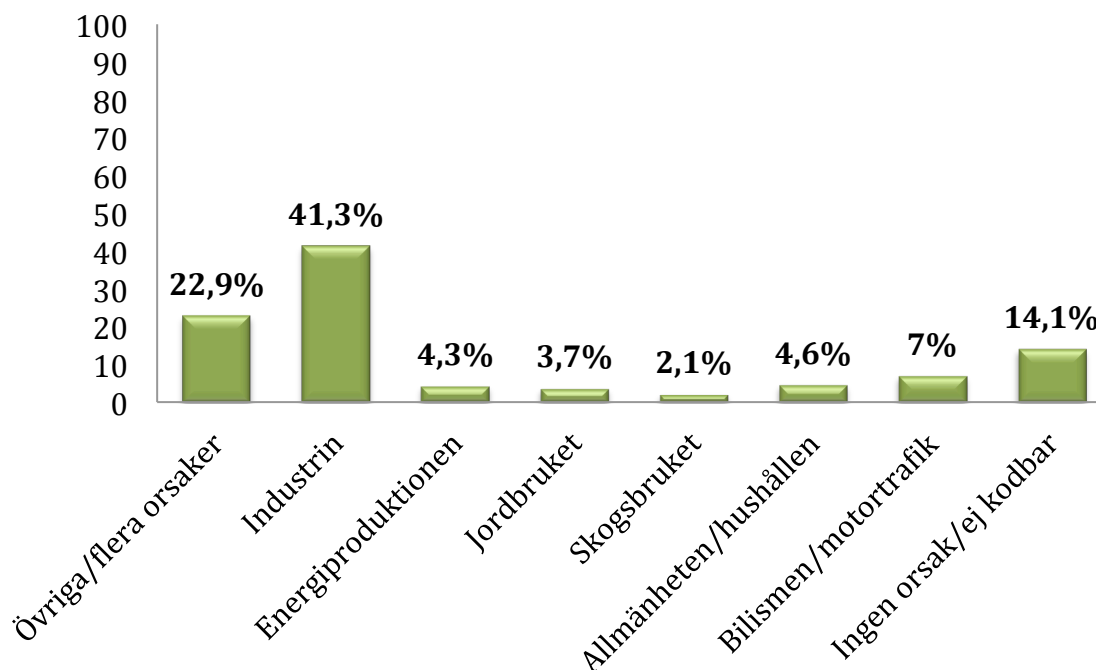
Diagram 6.3.3 : Hur ofta bilder förekom i miljönyheterna i Dagens Nyheter under aktuell tidsperiod (procent)

Kommentar: Totalt 329 stycken artiklar från Dagens Nyheter i mars och oktober månad år 1962,1964,1966,1968 och 1969.

Diagram 6.3.3 gestaltar huruvida bilder förekom eller inte i miljönyheterna i Dagens Nyheter under aktuell tidsperiod. Grupperna människa, miljö/natur samt okodbar bildar tillsammans den procentandel artiklar som innehöll bilder (19,8%). Av dessa var det relativt jämnt fördelat om bilderna föreställde en människa eller skildrade miljön/naturen. Cirka en fjärdedel av miljöartiklarna hade således en bild och majoriteten var utan.

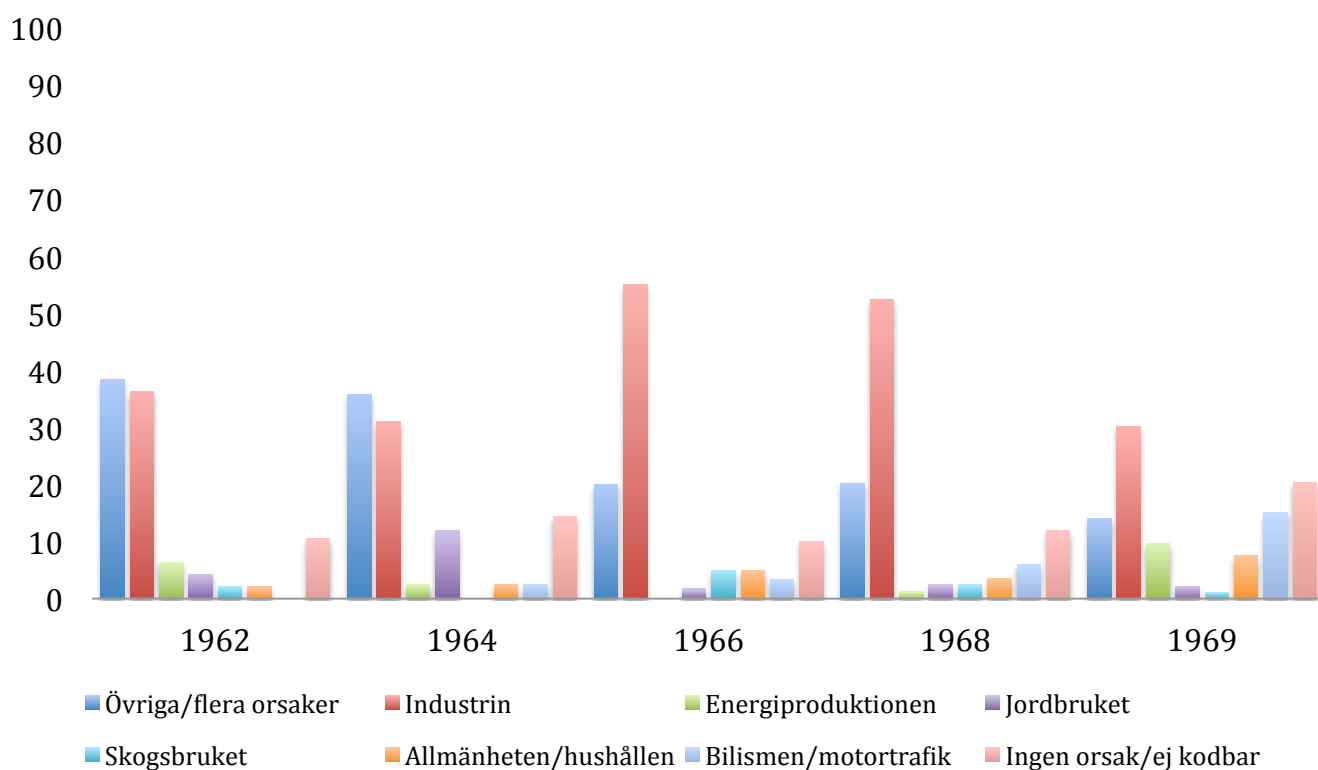
Diagram 6.3.4 : Orsaken till miljöproblem i miljönyheter i Dagens Nyheter under aktuell tidsperiod (procent)

Kommentar: Totalt 329 stycken artiklar från Dagens Nyheter i mars och oktober månad år 1962,1964,1966,1968 och 1969.

Diagram 6.3.4 visar en procentuell fördelning över vad som beskrivits som den huvudsakliga orsaken till det miljöproblem som det rapporterats om i den aktuella artikeln. Miljöproblem som orsakats av industrin (41,3%) var näst intill dubbelt så många som den näst vanligaste orsaken övriga/flera orsaker (22,9%). Att miljöproblemet i artikeln beskrevs utan att orsaken till det framhävdes är den tredje största gruppen (14,1%). Resterande orsaker förekom i 2-7% av artiklarna vilket är en liten utsträckning. Det kan uppfattas som att de höga procenttalen på övriga/flera orsaker och på ingen orsak/ej kodbar är intetsägande. Dock bör det påpekas att en artikel som tillhör gruppen övriga/flera orsaker oftast placerades där då den hade flera orsaker vilket visar på att miljöproblemet gestaltats på ett ingående sätt. Att en stor andel av artiklarna däremot saknade en orsak eller att det inte gick att urskilja en orsak visar dock på att även många miljöproblem inte gavs en ingående beskrivning. Detta innebär att resultaten från grupperna är relativt lika vilket gör att dessa resultat blir intetsägande.

Diagram 6.3.5 : Orsak till miljöproblemen i artiklarna i Dagens Nyheter fördelat på år (procent)

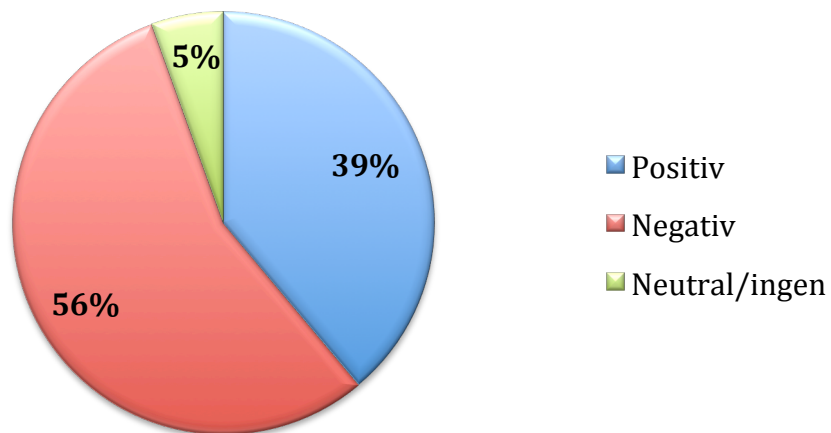
Kommentar: Totalt 329 stycken artiklar från Dagens Nyheter i mars och oktober månad år 1962,1964,1966,1968 och 1969.

Diagram 6.3.5 visar på vilka områden som orsakat miljöproblem i artiklarna i Dagens Nyheter under aktuell tidsperiod. Exempelvis är bilismen orsaken till miljöproblemet om artikeln handlat om luftföroreningar som skapats av avgaser från bilar.

Det mest utmärkande är att industrin var det område som både år 1966 och 1968 orsakade över 50% av de rapporterade miljöproblemen. Industrin är överlag den främsta orsaken bortsett från år 1962 och 1964 då övriga/flera orsaker var störst. Vad som bör poängteras är att när miljönyhetens orsak klassificerades som övriga/flera orsaker var det oftast på grund av att det fanns flera orsaker.

Diagrammet visar även att ingen orsak/ej kodbar står för en relativt stor andel vilket är ett resultat som kommer att diskuteras djupare i slutdiskussionen.

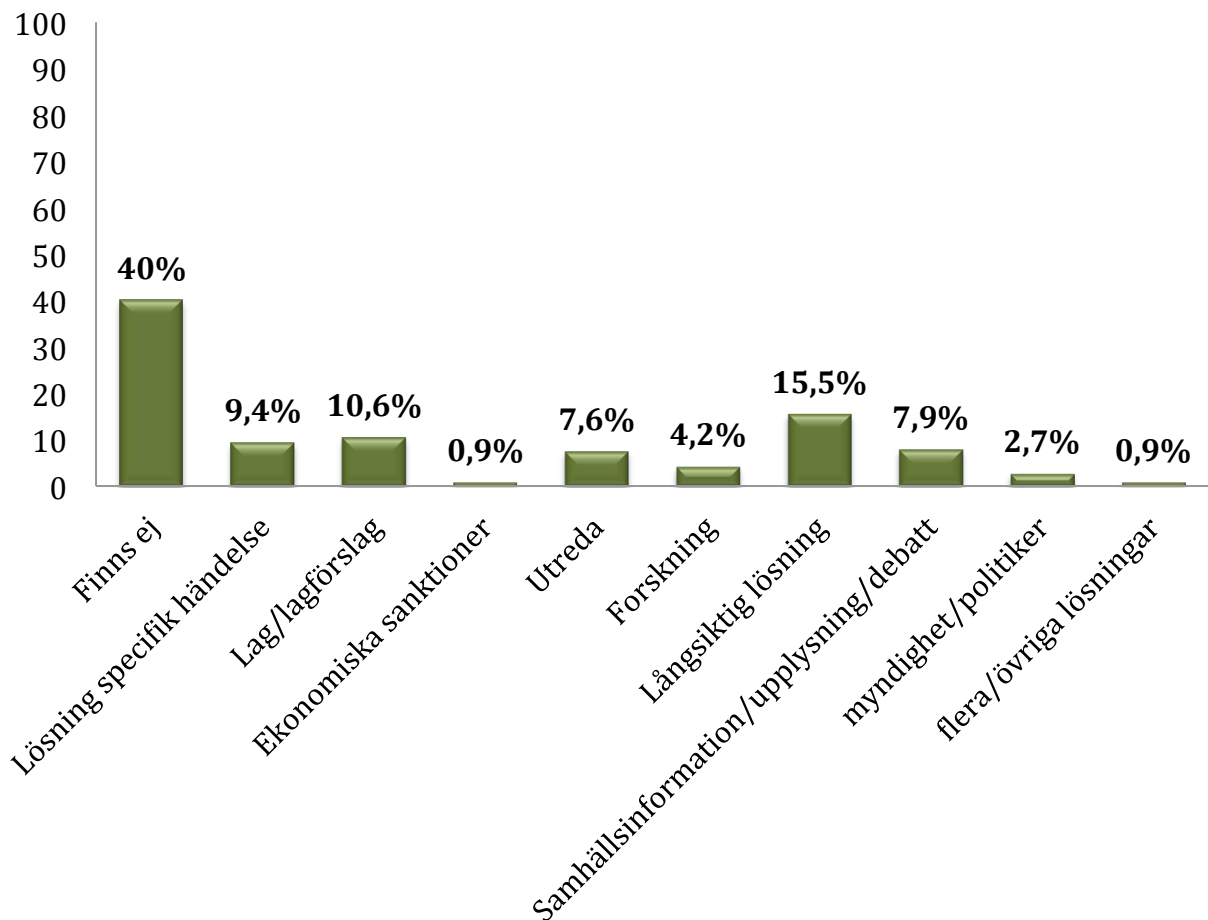
Diagram 6.3.6 : Vilken värdering som präglade miljönyheterna i Dagens Nyheter under aktuell tidsperiod (procent)

Kommentar: Totalt 329 stycken artiklar från Dagens Nyheter i mars och oktober månad år 1962,1964,1966,1968 och 1969.

Diagram 6.3.6 skildrar vilken värdering som miljönyheterna genomsyrades av. Med värdering menas här om nyheten framställdes med en positiv, negativ eller neutral ton. Vad som kan utläsas av diagrammet är att det i högre grad förekom miljönyheter som framställdes på ett negativt sätt (56%). Det som sticker ut med detta resultat är att det var en mycket liten andel av artiklarna som framställdes på ett neutralt vis.

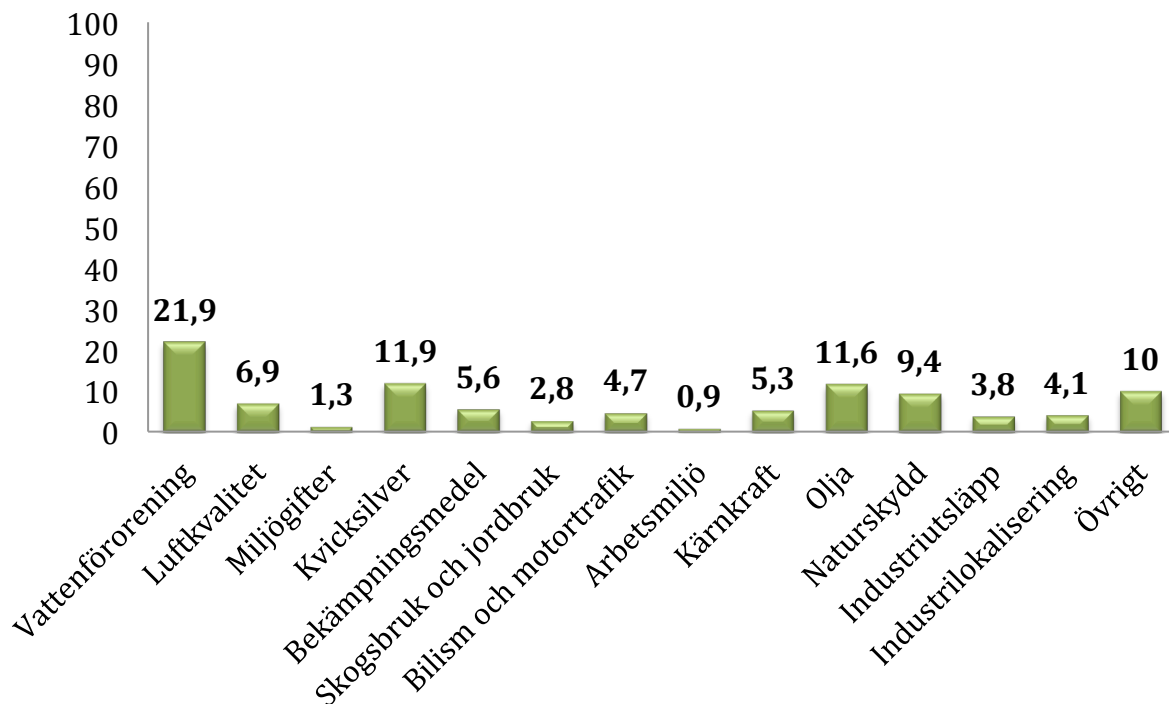
Diagram 6.3.7 : Lösningen på miljöproblemet som presenterades i miljönyheterna i Dagens Nyheter under aktuell tidsperiod (procent)

Kommentar: Totalt 329 stycken artiklar från Dagens Nyheter i mars och oktober månad år 1962,1964,1966,1968 och 1969.

Diagram 6.3.7 visar om det presenterades en lösning till det miljöproblem som skildrades i artikeln. Sammantaget fanns det ett förslag till lösning i cirka 60% av fallen. Bland dessa var det oftast långsiktiga lösningar som var framträdande (15,5%).

Diagram 6.3.8: Ämnet som miljöproblemen i artiklarna i Dagens Nyheter berörde under aktuell tidsperiod (procent)

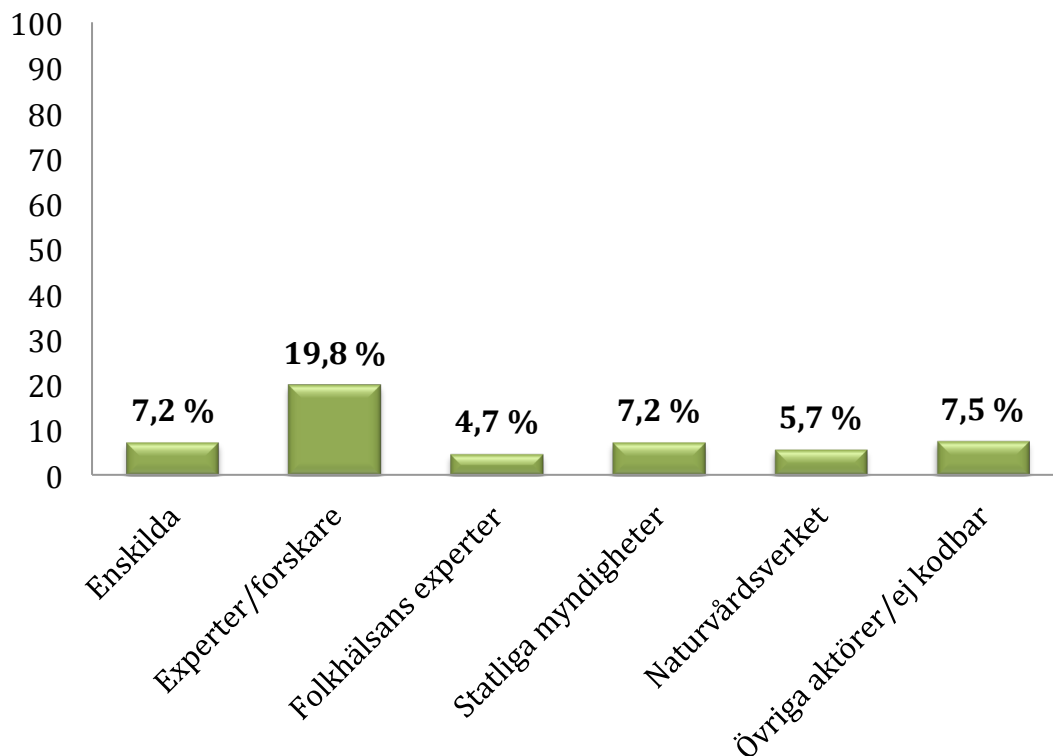

Kommentar: Totalt 329 stycken artiklar från Dagens Nyheter i mars och oktober månad år 1962,1964,1966,1968 och 1969.

Diagram 6.3.8 visar hur den procentuella fördelningen av de ämnen som behandlats i miljöartiklarna sett ut. Det som kan uttydas här är att vattenföroreningar (21,9%) är det ämne som i störst utsträckning har uppmärksamats. Därefter delar kvikksilver (11,9%) och olja (11,9%) en andra plats, följt av övrigt (10%). Bortsett från naturskydd (9,4%) är samtliga ämnen på en relativt jämn nivå.

Vi har även gjort en divariatanalys där vi undersökte sambandet mellan år (oberoende variabel) och ämne (beroende variabel). Detta samband visade på ett flertal intressanta aspekter. Vi har dock valt att presentera dessa enbart i text då de inte kunde illustreras på ett pedagogiskt och fördelaktigt sätt genom ett diagram. Sambandet påvisade att vattenföroreningar under den aktuella perioden var det mest rapporterade miljöproblemet bortsett från år 1964, då det var det tredje största ämnet. Rapporteringen kring resterande ämnen har däremot varierat genom åren och det framgår inga tydliga mönster.

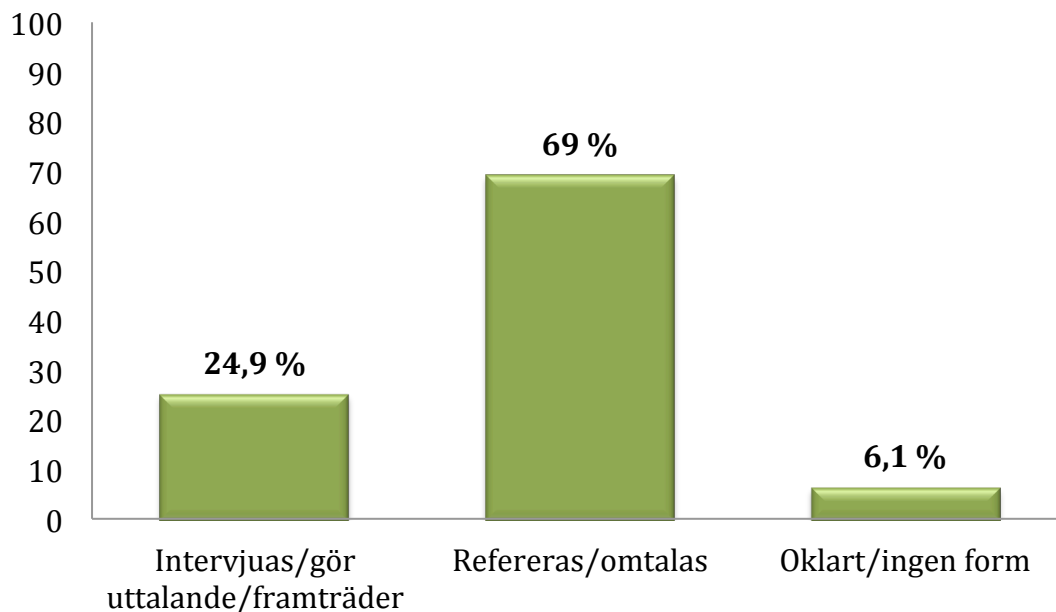
Diagram 6.3.9: Vilken aktör som framträdde i artiklarna om miljöproblem i Dagens Nyheter under aktuell tidsperiod (aktör 1 presenterad i procent)

Kommentar: Totalt 329 stycken artiklar från Dagens Nyheter i mars och oktober månad år 1962,1964,1966,1968 och 1969.

Diagram 6.3.9 visar vilken roll aktören som framträdde i miljönyheterna hade. Detta diagram visar att experter/forskare var de som i störst utsträckning framträdde (19,8%). Den näst största gruppen var övriga aktörer/ej kodbar (7,5%) vilken i relation till experter/forskare visade på en procentdifferens på 12,5%. Detta tyder på att experter/forskare hade en särställning bland de aktörer som framträdde i artiklarna.

Diagram 6.3.10: Vilken framträdandeform aktör 1 hade i artiklarna om miljöproblem i Dagens Nyheter under aktuell tidsperiod (procent)

Kommentar: Totalt 329 stycken artiklar från Dagens Nyheter i mars och oktober månad år 1962,1964,1966,1968 och 1969.

Diagram 6.3.10 visar på vilket sätt aktör 1 framträdde i artiklarna om miljöproblem i Dagens Nyheter under den aktuella tidsperioden. Framträdandeformen refereras/omtalas kan tydligt urskiljas som den mest förekommande (69%) då det är en procentdifferens på 44,1% mellan denna grupp och den näst största gruppen intervjuas/gör uttalande/framträder (24,9%). Oklart/ingen form (6,1%) utgjorde slutligen en jämförelsevis liten procentandel.

6.4 Sammanfattning

Det slutgiltiga resultatet för på vilket sätt miljöproblem uppmärksammades i Dagens Nyheter under den aktuella tidsperioden har ett flertal utmärkande drag.

Svaret på vilken orsak som var vanligast förekommande är industrin. Djerf-Pierre har nått liknande resultat i sin forskning om miljöjournalistik i televisionen. Båda studierna visar att de tre vanligaste orsakerna är industrin, ingen orsak/ej kodbar och övriga/flera orsaker. Att industrin är den vanligaste orsaken kan vara tätt sammankopplat med det faktum att de största ämnena som behandlats som miljöproblem är sådana som till stor

del härstammar från industrin, exempelvis vattenföroreningar och kvicksilver. Enligt Djerf-Pierre var biocider 1960-talets största miljödebatt vilket även denna studies resultat pekar på (se diagram 6.3.8).⁵⁰ Denna slutsats kan dras då biocider, alltså grupperna kvicksilver och bekämpningsmedel tillsammans, uppgår till en procentandel på 17,5% vilket betyder att det blir det näst största ämnet som har uppmärksammats under den aktuella tidsperioden. Det bör dock understrykas att bly inte är inkluderat i biocider just här då detta kan återfinnas både i ämnet miljögifter och bilism/motortrafik. Trots att bly är exkluderat från biocider hade det inte försvagat utan endast stärkt slutsatsen att biocider var ett väl rapporterat ämne. Ingen orsak/ej kodbar kan tänkas ha blivit en av de största orsaksgrupperna bland annat för att miljönyheter under den aktuella tidsperioden fick ett begränsat utrymme där majoriteten endast var notiser.

Tidigare forskning visar att kvicksilverdebatten i pressen var intensiv under år 1967-1968.⁵¹ Detta ligger i enlighet med denna studies resultat då det visar att kvicksilver var ett av de ämnen som det rapporterades mest om under år 1968. Dock visade denna studie även att rapporteringen kring kvicksilver i Dagens Nyheter hade sin absoluta topp och särställning gentemot andra ämnen år 1964.

Majoriteten, 80%, av de artiklar som undersöktes i Dagens Nyheter hade Sverige som arena. Detta resultat är även det i enlighet med Djerf-Pierres studie om televisionens miljöjournalistik där samma arena motsvarade 88-96% under 1960-talet. Att det såg ut på detta sätt kan kopplas till att miljöjournalistiken under den aktuella tidsperioden var mycket begränsad då det kan tänkas att den inte gavs så mycket resurser. Därmed kan det ses som logiskt att internationella nyheter om miljöproblem förekom i en mycket begränsad utsträckning och inte prioriterades i Dagens Nyheter.

Ytterligare en dimension i på vilket sätt miljöproblemen skildrades i Dagens Nyheter är om det förekom bilder eller inte. Som det tidigare konstaterats hade en fjärdedel av artiklarna en bild vilket är en relativt liten andel. Även detta kan vara ett tecken på att miljönyheter under denna tid inte gavs stort fokus eller utrymme.

⁵⁰ Djerf-Pierre, 1996:102

⁵¹ Ibid:101f

När det gäller vinklingen av miljöproblemen i artiklarna innehåller majoriteten av dem någon form av värdering och endast 5% var neutrala. De nyheter som hade en negativ värdering var fler än de positiva vilket kan ses som logiskt då det är ett miljöproblem som berörs. Att det ändå var en så pass stor andel som hade en positiv värdering kan kopplas till att det främst var ny metod/lösning som var den vanligaste händelsen som uppmärksammades. Rapporteringen kring nyheter som behandlade denna typ av händelse blev oftast positiv då den visade på att miljöproblem kunde lösas.

I de miljönyheter som publicerades i Dagens Nyheter presenterades det en lösning/förslag till lösning av problemet i cirka 60% av fallen. Gällande lösningarna/förslag till lösning var två av de vanligast förekommande alternativen långsiktig lösning och lag/lagförslag. Som vi tidigare konstaterat var experter/forskare de vanligast förekommande aktörerna och ny metod/lösning samt larm/larmrapporter/forskarlarm de vanligaste händelserna som artiklarna handlade om. Att dessa var de mest framträdande aktörerna och de mest förekommande händelserna kan ha ett samband med att lösningar ofta presenterades. Exempelvis var en av de aktörer som oftast kom till tals forskare då hen hade kunskap och var legitim nog att framföra en lösning på miljöproblemet. Att larm/larmrapporter/forskarlarm var en vanligt förekommande händelse kan även det ha ett samband med att forskare/experters var de aktörer som främst omtalades/refererades till då denna händelse oftast inte uppstår utan denna aktör.

7 Diskussion

Innan slutsatsen presenteras kommer detta kapitel att innehålla en slutdiskussion kring huruvida studiens syfte; *att studera hur miljöproblem uppmärksammades i Dagens Nyheter under 1960-talet* besvaras. För att genomföra detta på ett strukturerat och överskådligt sätt kommer respektive frågeställning att diskuteras. Vi kommer nedan att lyfta fram de resultat som är mest intressanta och koppla an till tidigare forskning och tolka detta utifrån vår teori. Som tidigare nämnt behövs ingen teori för att kunna förklara den första frågeställningen: *i vilken utsträckning har det rapporterats om miljöproblem i Dagens Nyheter under 1960-talet*. Resultaten tillhörande denna frågeställning kommer således att kopplas till tidigare forskning samt att paralleller kommer dras till bakgrunden. Vidare kommer frågeställning nummer två: *på vilket sätt uppmärksammades miljöproblem i Dagens Nyheter under 1960-talet* att analyseras utifrån Framingteorin samt relateras till tidigare forskning.

Vår hypotes gällande resultaten relaterade till den första frågeställningen var att antalet miljönyheter under den aktuella tidperioden inte skulle vara särskilt omfattande men att de skulle öka med åren. Vi grundade denna föreställning på Djerf-Pierres forskning som visar på att miljöfrågans genombrott i media inträffade på 1960-talet men att det var först i slutet av detta decennium och framåt som det började rapporteras mer frekvent.⁵² Det visade sig att vår hypotes var korrekt, detta illustreras i tabell 6.1.1, där det tydligt framgår att miljörapporteringen nådde sin toppnotering i slutet av decenniet. Som vi tidigare konstaterat var det under detta decennium som miljöfrågan tog fäste i den allmänna diskussionen.

Medier, och i detta fall Dagens Nyheter, rapporterar om det som är aktuellt i samhället. Att miljöfrågan inte var speciellt etablerad i samhället på 1960-talet kan således förklara varför frekvensen blev högre med åren samt att dessa genomgående uppmärksammades i en begränsad utsträckning. Som vi tidigare sett visade resultatet att artiklarna i 81% av fallen var notiser och att de i 95% av fallen inte förekom på tidningens förstasida.

⁵² Djerf-Pierre, 1996:134f

Vilken plats nyheterna gavs präglades av den medielogik som fanns på Dagens Nyheters redaktion. Då frågan inte var särskilt prioriterad kan det tänkas att journalisterna inte ansåg att detta ämne hade ett särskilt högt nyhetsvärde, inte såg det som relevant att ge miljöartiklar något större utrymme samt att resurser inte lades på dessa nyheter.

Då studien i många aspekter sätts i relation till Djerf-Pierres forskning bör det i denna diskussion påpekas att skillnaderna mellan de olika medierna TV och tidningar kan ha haft en påverkan på utformningen av innehållet. Exempelvis är de TV-inslag som ingår i en nyhetssändning omfattande och relativt få. Detta kan medföra att mindre nyheter utesluts. I Dagens Nyheter däremot skapas andra möjligheter för att ta med mindre nyheter i form av notiser med tanke på mediets format. Dock tycks dessa skillnader inte ha resulterat i några större olikheter gällande rapporteringen om miljöproblem.

Vidare eftersträvade vi i denna studie att besvara frågeställningen: *på vilket sätt uppmärksammades miljöproblem i Dagens Nyheter under 1960-talet*. Som vi tidigare nämnt är komponenten *berättelseform* inom medielogiken något som vi valt att analysera med hjälp av teorin Framing. För det första framträdde en rad intressanta aspekter gällande Framingens första dimension; *hur miljöproblemen beskrevs*.

För att förklara hur ett miljöproblem beskrevs under den aktuella tidsperioden är det av vikt att se vilken händelse miljönyheterna i Dagens Nyheter handlade om. Studiens resultat visade på att ny metod/lösning var den händelse som framträdde i störst utsträckning och att larm/larmrapporter/forskarlarm var den näst största händelsen som miljönyheterna handlade om. Detta kan bero på att miljöproblem under den aktuella tidsperioden fortfarande var ett relativt nytt område i media. Att dessa händelser; ny metod/lösning och larm/larmrapporter/forskarlarm, förekom i så pass stor utsträckning visar på att det tillkom kunskap inom miljöområdet under 1960-talet. Att miljönyheter som var alarmerande ofta förekom är även något som Djerf-Pierre nått som slutsats i sin forskning.⁵³ Att denna typ av händelse inom miljöområdet lyftes fram kan också sammankopplas med nyhetsvärdering. Detta eftersom att händelser som är sensationella, exempelvis ett larm om att det finns farligt höga halter fluor i

⁵³ Djerf-Pierre, 1996:359

dricksvatten, betraktas som attraktiva att skriva om eftersom att de har ett högt nyhetsvärde.

Vidare kan förekomsten av händelserna ny metod/lösning och larm/larmrapporter/forskarlarm ha ett samband med att det i huvudsak var experter/forskare som framträdde i artiklarna om miljöproblem. Att experter/forskare var den dominerade aktören under 1960-talet konstateras även av Djerf-Pierre i hennes doktorsavhandling *Gröna nyheter – miljöjournalistiken i televisionens nyhetssändningar 1961-1994*.⁵⁴ Detta pekar på ett intressant samband mellan televisionen och Dagens Nyheter då forskare under 1960-talet hade ett stort inflytande när det gällde att få framträda i media gällande miljönyheter. Att det var på detta vis kan också ha att göra med att miljöfrågan var på uppgång och att det inte fanns så många journalister som var specialiserade på miljöområdet. Detta kan ha medfört att allmänreportrar ofta kompletterade sina artiklar genom referat och uttalanden av experter/forskare. Detta är också något som Djerf-Pierre sett som utmärkande för 1960-talets miljöjournalistik i televisionens nyhetssändningar.⁵⁵

Som vi tidigare skrev i studiens inledande del var Gillberg, Palmstierna och Carson aktörer som var framträdande inom miljödebatten. Baserat på detta hade vi en föreställning om att dessa skulle figurera eller omtalas i Dagens Nyheters miljönyheter. Vårt resultat visade dock att så inte var fallet då samtliga nämndes men inte i någon större utsträckning.

Ytterligare ett sätt att beskriva, i detta fall miljöproblem, är att göra det visuellt genom bilder. Studiens resultat visade på att bilder lös med sin frånvaro i majoriteten av Dagens Nyheters miljönyheter under den aktuella tidsperioden. Om Dagens Nyheters nyhetsredaktion hade haft en strävan efter att gestalta miljöproblem på ett mer uttömmande sätt hade möjligtvis bilder förekommit i en större utsträckning. Som vi tidigare nämnt i bakgrundskapitlet var det under 1960-talet som bilder fick ett större utrymme i just Dagens Nyheter. Att förekomsten av bilder inte ökade när det gällde miljönyheter är ytterligare en indikation på att denna typ av nyhet inte prioriterades.

⁵⁴ Djerf-Pierre, 1996:150f

⁵⁵ Ibid:359–363

Dimensionen i teorin Framing som handlar om *hur nyheten beskrivs* kan sammankopplas med dimensionen som berör huruvida det presenterats en *lösning* på det specifika miljöproblemet. Som vi nämnt ovan var tillkomsten av en ny metod/lösning den händelse som det rapporterades mest om. Studiens resultat visar även på att 60% av miljönyheterna innehöll en lösning på miljöproblemet i fråga. Att båda dessa variabler fick höga värden styrker att miljöproblem ofta gestaltades med en ambition att rapportera om att det fanns sätt att komma till bukt med de aktuella problemen.

Ytterligare en dimension av att beskriva miljöproblem handlade om vilken arena händelsen utspelade sig på och/eller berörde. Denna studies resultat visade att en mycket stor del av miljönyheterna hade Sverige som helhet, storstad eller lokalt, som arena. Även detta är något som yttrade sig i televisionen under samma tid.⁵⁶ Vad detta beror på kan ha flera orsaker bland annat kan den geografiska närheten, vilken är en betydande komponent för en händelses nyhetsvärde, spela roll. För att exemplifiera rapporterade Dagens Nyheter om en fågel som flugit in i en oljetank i ett industriområde och dränkts i olja, vilket är en nyhet som förmodligen inte prioriterats om det skett i utlandet.

För att gå vidare i Framingens olika dimensioner blir det relevant att diskutera vad som angavs som miljöproblemens *orsak*. I majoriteten av miljöartiklarna angavs en specifik aktör eller faktor som orsak till miljöproblemet. Detta innebar att det ofta framfördes en syndabock i gestaltningen av miljönyheter. Vi kan se ett samband mellan Dagens Nyheter och televisionens miljöjournalistik när det gäller den vanligaste orsaken då industrin ofta pekades ut som syndabock till en rad miljöproblem.⁵⁷

Framingens tredje dimension handlar om vilken *värdering* det som gestaltas präglas av. Studiens resultat visade som tidigare nämnt att endast 5% av miljöartiklarna i Dagens Nyheter var neutrala. Detta är ett intressant resultat då det inte går helt i linje med den nyhetsideologi som tidigare forskning menar utmärkte denna tidsperiods journalistik, nämligen den speglade journalistiken. Det som kännetecknade denna var att journalistens arbete präglades av opartiskhet och att dennes uppdrag var att på ett

⁵⁶ Djerf-Pierre, 1996:347f

⁵⁷ Ibid:147

sakligt och neutralt sätt rapportera om olika företeelser.⁵⁸ Vi hade även en förväntning på att de flesta artiklarna skulle vara av negativ art då de berörde just miljö**problem**. Detta blev också fallet men samtidigt var inte procentdifferensen mellan positiv och negativ valens i så stor som vi trott.

Utöver dessa resonemang kring hur miljöproblem gestaltats vill vi tillägga att vi under analysen varit medvetna om att det kan finnas skillnader i gestaltning när vi refererat till Djerf-Pierres forskning på grund av att Dagens Nyheter tillskillnad från SVT har ett vinstintresse. Således kan anpassningen till publikens efterfrågan i syfte att sälja lösnummer tänkas ha påverkat att innehållet utformats olika. Dock har våra resultat inte visat på några betydande skillnader ur denna aspekt.

Vi vill slutligen uppmärksamma om att vissa variabler har uteslutits i resultatet. Anledningen till detta var att dessa visade sig vara svåra att kartlägga och om resultatet hade baserats på denna information hade det således kunnat bli missvisande. Exempelvis hade vi tänkt utreda vem som var avsändare till miljönyheterna för att bland annat kunna avgöra om Dagens Nyheter använde egna journalister vid miljörapporteringen. Detta hade kunnat ge en bild av hur miljönyheter prioriterades och vilka resurser som avsattes för denna typ av innehåll. Dock var det i så pass många fall svårt att utläsa om det var en egen journalist eller ej vilket gjorde att slutsatser utifrån denna data hade kunnat påverka studiens validitet i negativ bemärkelse.

⁵⁸ Djerf-Pierre, 1996:90

8 Slutsatser

Syftet med denna studie var; *att studera hur miljöproblem uppmärksammades i Dagens Nyheter under 1960-talet*. Detta ämnade vi att besvara genom att undersöka i vilken utsträckning och på vilket sätt miljöproblem skildrades under denna tid.

Utifrån miljöfrågans roll i samhället under denna tid och baserat på vad tidigare forskning om miljöjournalistik visar var vår hypotes att rapporteringen av miljönyheter skulle ha en låg frekvens men att de skulle öka med åren. Sammantaget kan sägas att miljöproblem i Dagens Nyheter uppmärksammades mer med åren men genomgående gavs ett begränsat utrymme vilket således stämmer överens med vår hypotes. När miljöproblemen väl uppmärksammades var gestaltningen främst ur ett nationellt perspektiv samt att det i majoriteten av fallen alltid fanns någon värdering. Överlag var industrin den vanligaste orsaken till miljöproblemen och de ämnen som berördes var ofta sammankopplade med just industrin. Experter/forskare var de som framträdde mest frekvent och stod för gestaltningen av nya metoder/lösningar, dessa bestod främst av aktioner som låg på statlig nivå. Den totala gestaltningen kan därmed tänkas ha bidragit till att miljöproblem inte uppfattats som särskilt allvarliga av publiken med tanke på det begränsade utrymmet. De aktörer, händelser, ämnen och lösningar som framträdde mest kan även tänkas ha skapat en känsla av att den enskilda individen inte var ansvarig samt skyldig att lösa miljöproblemen. Det är denna bild som Dagens Nyheter har gestaltat och bidragit till den allmänna miljöopinionen. Denna studie kan inte besvara huruvida publiken påverkats av den men ändå säga vilken bild de kunde förhålla sig till. Denna gestaltning ligger även i linje med den tidigare beskrivningen av hur allmänheten betraktade miljöproblem under denna tidsperiod. Denna innebar att det fanns en medvetenhet om miljöproblemens existens men okunskap om att ett miljöproblem kunde leda till ett annat.

Slutligen kan sägas att studiens resultat inte var särskilt förvånande. Detta med tanke på att det till stor del låg i linje med tidigare forskning och de kunskaper som fanns om miljöjournalistiken och miljöfrågans ställning i det svenska samhället under den aktuella tidsperioden.

9 Litteraturförteckning

Altheide, David L, Snow Robert P. (1979). *Medialogic*. Sage Publications.

Bennulf, Martin. (1994). *Miljöopinionen i Sverige*. Lund: Universitetsförlaget Dialogos AB.

Carlberg, Ingrid, Petersson, Olof. (1990). *Makten över tanken*. Stockholm: Carlssons Bokförlag AB.

Djerf Pierre, Monika. (1996). *Gröna nyheter: Miljöjournalistiken i televisionens nyhetssändningar 1961-1994*. Kungälv: Grafikerna i Kungälv.

Ekecrantz, Jan. (1998) *Det redigerade samhället: om journalistikens, beskrivningsmaktens och det informerade förnuftets historia*. Stockholm: Carlsson Bokförlag AB.

Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, Wängnerud, Lena. (2012). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts juridik AB.

Hadenius, Stig, Weibull, Lennart, Wadbring, Ingela. (2008). *Massmedier: press, radio och tv i den digitala tidsåldern*. Stockholm: Ekerlids Förlag AB.

Jagers, Sverker, Martinsson, Johan, Nilsson, Andreas. (2009). *Kan vi påverka folks miljöattityder genom information? – En analys av radiosatsningen "Klimatfeber"*. Stockholm: Edita Sverige AB.

McCombs, Maxwell, Shaw, Donald L., Weaver, David. (1997). *Communication and democracy: Exploring the Intellectual Frontiers in Agenda-Setting Theory*. Mahwah New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc., Publishers.

Westerståhl, Jörgen, Johansson, Folke. (1985). *Bilden av Sverige: Studier av nyheter och nyhetsideologier i TV, radio och dagspress*. Kristianstad: Kristianstads Boktryckeri AB.

Östbye, Helge, Knapskog, Karl, Helland, Knut, Larsen, Ove Leif. (2008). *Metodbok för medievetenskap*. Malmö: Liber AB.

<http://www.ne.se/barbro-soller> Nationalencyklopedin (2012-11-06)

<http://www.ne.se/lang/agenda-setting> Nationalencyklopedin (2012-11-05)

<http://www.ne.se/lang/dagens-nyheter> Nationalencyklopedin (2012-11-07)

<http://www.ne.se/nyhetsvärdering> Nationalencyklopedin (2013-01-05)

10 Bilaga

Kodbok

Miljörapporteringen i Dagens Nyheters Miljöartiklar mars och oktober månad år 1962, 1964, 1966, 1968 & 1969

Kodboken innehåller förklaringar och redogörelser för de viktigaste principerna i kodningsarbetet. I undersökningen har varje enskilt inslag om "miljö" och naturskydd registrerats, dvs även telegramnyheter. Analysenheten är således det enskilda inslaget. Definitionen av vad som utgör ett inslag har utgått från redaktionernas egna angivelser i manus, dagen-efter-listor, körscheman etc. Detta betyder normalt att varje nytt inslag påannonseras av programledaren i programmet (undantag finns dock). Vad som skall klassificeras som ett miljöinslag utgår från en definition av "miljöfrågor" som bestående av frågor om den samhälleliga produktionens och konsumtionens skadliga bieffekter på levande organismer (människor, djur, växter) och deras fysiska/biologiska livsbetingelser (dvs ej estetiska eller sociala miljö). Miljöinslag är inslag som innehåller beskrivningar, analyser och kommentarer av dessa bieffekter (t ex utsläpp av gifter eller förorenande ämnen, utrotning av djur och växter, spridning av miljögifter, föroreningens utbredning), av människans försök att kontrollera, bevara eller restaurera denna livsmiljö (naturvårdsinsatser, lagstiftning, nya tekniker, alternativa produktionsformer), samt av den offentliga (politiska, sociala, ekonomiska) debatten kring dessa företeelser (aktioner, politiska utspel, opinionsyttringar).

Varje miljöinslag har klassificerats på följande variabler:

Identifieringsvariabler

V1 DATUM

Varje artikel har angivits med år, månad och dag.

Fyrsiffrigt

V2 VECKODAG

Varje artikel har angivits med vilka veckodag den publicerades.

1	måndag
2	tisdag
3	onsdag
4	torsdag
5	fredag
6	lördag
7	söndag

V3 TIDNINGENS OMFÅNG

Det totala antalet sidor i den aktuella tidningen exklusive bilagor.

Tvåsiffrigt

V4 SIDNUMMER

Sidan den aktuella artikeln publicerades.

Tvåsiffrigt

V5 HUVUDRUBRIK

Med huvudrubrik menar vi rubriken med störst teckenstorlek (pt.).

Text

V6 AVSÄNDARENS NAMN

Med avsändare menas den som signerat eller som tydligt framgår som avsändare i artikeln.

Text

V7 AVSÄNDARENS KÖN

0	Framträder ej
1	man
2	kvinna

V8 KÄLLA

Vem framgår som källan till det miljöproblem som huvudsakligen behandlas.

0	Framträder ej
1	Egen journalist
2	Nyhetsbyrå

V9 MILJÖPROBLEMETS UTSTRÄCKNING

Med utsträckning menar vi hur stort utrymme miljöproblemet fick av det totala innehållet i den aktuella artikeln

1	mycket liten utsträckning
2	liten utsträckning
3	stor utsträckning
4	mycket stor utsträckning

Formvariabler

V10 ARTIKELNS STORLEK

Hur stor plats artikeln gavs på den aktuella sidan. Med artikel menar vi *rubrik, ingress, brödtext, bild och bildtext*.

1	Liten artikel/notis (1/4 sida eller mindre)
2	Mellan artikel (större än 1/4 sida - 1/2 sida)
3	Stor artikel (större än 1/2 sida – 1/1 sida)
4	Mer än en hel sida

V11 BILD

Om det förekommer en bild till artikeln.

1	ja
2	nej

Innehållsliga variabler

V12 ÄMNESOMRÅDEN

Vilket ämnesområde har inslaget i huvudsak handlat om? Om inslaget behandlar flera olika ämnen har en bedömning gjorts av vilket ämne som dominerat – detta har kodats som sakområde. Ämnesområdena är indelade i huvudkategorier (versaler, fetstil) och underkategorier.

0 WATER POLLUTION, QUALITY AND MANAGEMENT

000 Vattenföroreningar, vattenkvalitet, vattentillgång, vattenmiljö, vattenvård,
allmänt

001	Vattenreningsverk, kommunalt avloppsvatten
070	Grundvattnet, föroreningar etc.
071	Dricksvattenkvalitet, tillsatser
072	Nitrat i grundvattnet

Haven och havsmiljön

- 010 Havsföroreningar, havsmiljö (tillståndet i och föroreningar av haven), allmänt
- 011 Övergödning av hav/vatten
- 020 Havsdöd/bottendöd
- 021 Giftig algbloomning
- 022 Konstgödning/havsdöd
- 025 Fiskbestånd och miljö (om ej utfiskning) NY KOD 1993-
- 040 Dumpning i havet av gifter och miljöfarligt avfall
- 041 Dumpning i havet av miljöfarligt avfall från industrin
- 045 Sölddöd 1988.

Insjöar, vattendrag

- 050 Miljö i sjöar och vattendrag, igenväxning, övergödning

1. AIR POLLUTION, QUALITY AND MANAGEMENT

- 100 Luftföroreningar, allmänt
- 101 Radioaktivitet i luften (om ej kärnkraftsolycka eller provsprängningar)

Stadsluften, inversion, smog

- 130 Stadsluften/inversion och smog
- 131 Sundsvallsluften (se även 827)

2. ACID RAIN AND ACIDIFICATION

Försurning och svavel

- 110 Försurning och skogsdöd, allmänt
- 111 Svavelnedfall, surt regn, svavelregn, svavel i luften, svavelutsläpp
- 112 Skogsdöd, skogsskador av luftföroreningar och försurning
- 113 Försurade sjöar och vattendrag
- 114 Kalkning av sjöar
- 115 Svavelhalten i olja, förbränning
- 116 Kvävegödsling och försurning

3. CLIMATE CHANGE AND GLOBAL WARMING

Klimatförändringar och växthuseffekten

- 140 Växthuseffekten, klimatförändringar pga luftföroreningar
- 141 Konsekvenser av klimatförändringarna, effekter (från 92-)
- 153 Koldioxid utsläpp/kvoter/skatt/avtal (ny kod 92-)

4. OZONE DEPLETION

Ozonlagret

- 150 Ozonlagret, allmänt
- 151 Freoner/luftföroreningar freonutsläpp
- 152 Freonprodukter (drivgas, kylskåp)

5. INDUSTRIAL POLLUTION

Industriens utsläpp, avfall och miljöeffekter

- 800 Industriutsläpp, industriavfall, allmänt
- 870 Miljöfarligt avfall från industrin (ej dumpning i haven)
- 890 Transport av farliga ämnen, gifter etc

891 Transportolyckor

Lokala industriutsläpp

820 Industriutsläpp, enskilda industrier
821 Skoghallsverken
822 Värö bruk
823 Rönnskärsverken
824 Vargön AB
825 Fosfatbolaget, Stenungsund
826 Volvo
827 Gränges aluminium/GAMetall
828 Höganäs
835 Sj:s kreosottunnor
836 Love Canal, USA
861 BT-kemi
865 Times beach, USA
868 Plateline
871 Sakab
893 Erstorp
831 Tunnelbygget genom hallandsåsen 97-

Industriolyckor, plötsliga katastrofer

860 Enskilda katastrofer, olyckor gällande industrin
862 Bhopal (Indien)
863 Rhen-utsläppet
864 Seveso (Italien)
866 Gasexpl. Mexico 1984
867 Gasläcka, Karlskoga 1985

6. FACILITY SITINGS AND LAND USE CONTROVERSIES

Industrilokalisering

850 Industrilokalisering, etablering av miljöfarlig verksamhet, allmänt
852 Lokalisering av Klorkaliefabrik, Mörrum
855 Lokalisering av kol- och oljekraftverk

780 Samhällsplanering och miljö, allmänt (ej vägbyggen—se 450)
782 Kungstorgsgaraget

Lokala naturskyddsstrider

760 Ingrepp i naturen, naturförstöring exploatering av orörd skyddsvärda naturområden, t ex malmbrytning, allmänt
761 Kynnefjäll
762 Uranbrytning i skyddsvärda naturområden (t ex Ranstad)

Väg och brobyggen, miljökonsekvenser

450 Vägbyggen/trafikleder -- exploateringsstrider, övrigt (om ej 760)

430 Öresundsförbindelse, miljöeffekter
440 Scan Link, miljöeffekter
451 Klara strand motorväg Sthlm

- 452 Norgevägen Kiruna-Narvik
 453 Förbifart Stockholm
- 675 Gasledning i Östersjön Nordstream NY 92-

Kärnkraftslokaliseringen, lokalisering av kärnkraftsverk

- 642 Lokalisering av kärnkraftverk

7. FISHERIES AND MARINE RESOURCES

- 712 Fiskarter/Fiskbestånd/Utfiskning (ej valar)
 713 Valarna

8 BIOCIDES, HAZARDOUS CHEMICALS AND METALS, TOXIC WASTE

- 200 *Miljögifter, allmänt*
 201 Rovfåglar/miljögifter (flera olika gifter, eller ej specificerade)
 202 Sälar/miljögifter (flera olika gifter, eller ej specificerade)
 230 Asbest (ej arbetsmiljö)
 240 Tungmetaller (förutom kvicksilver=260)
 241 Kadmium
 242 Bly (om ej bly i bensinen=411)
 291 Endrin
 210 PCB
 211 PCB i haven
 250 Dioxin
 251 Dioxinkällor (förbränning, sopor olja etc.)
 252 Dioxinglass

Kvicksilver

- 260 Kvicksilver
 262 Kvicksilverbetat utsäde
 263 Kvicksilvereffekter på fåglar
 264 Kvicksilver, svartlistning av vatten, kvicksilverfisk
 265 Kvicksilverkällor/utsläpp (omej i första hand industriell miljö)

Bekämpningsmedel, besprutning i jord- och skogsbruk

- 270 Bekämpningsmedel, besprutning och växtgifter, allmänt
 271 Skogsbesprutning hormoslyr, Karmex-80 etc.
 272 Kemiska bekämpningsmedel i jordbruket
 273 Bekämpningsmedelsrester i maten
 275 SJ:s gifttåg, besprutning avbanvallar
 280 DDT
 281 DDT i haven/fisk
 282 DDT, utrotningshot rovfåglar

9. WORKPLACE ENVIRONMENT

- 500 *Arbetsmiljö, allmänt*
 501 Arbetsmiljölagstiftning
 521 Flygbränslet MC77 (SaabScania)

Bildskärmar

510 Bildskärmar

Vinylklorid

522 Vinylklorid

Silikos

523 Silikos

Asbest

530 Asbest

5500 *Arbetsplatsolyckor (enskilda olyckor, ej generellt). EJ MILJÖKODAD*

10. ENVIRONMENTAL CONSERVATION

Utrotningshotade djur och växter, skydd av naturområden

700 Naturskydd, djur och växtliv, allmänt

710 Utrotningshotade och skyddsvärda djur och växter

714 Rovfåglar, t ex berguv, havsörnar

715 Vargar

720 Sälar

730 Nationalparker, naturskyddsområden

781 Almarna i kungsträdgården

783 Lindarna i Sigtuna

11. NUCLEAR POWER AND NUCLEAR WASTE

640 Kärnkraft och miljö (risker, miljöeffekter), allmänt

Kärnavfall

641 Kärnavfall, förvaring, risker etc.

643 Dumpning av radioaktivt avfall i haven

Kärnkraftsolyckor och tillbud i kärnkraftsverk

650 Kärnkraftsolyckor, tillbud och dess efterverkningar

651 Harrisburg

652 Tjernobyl

653 Cesium, nedfall effekter av Tjernobyl utanför Sovjet

12. FOSSIL FIRED POWER STATIONS AND NON-RENEWABLE ENERGY PRODUCTION

670 Olja/kol och miljö (ej oljeolyckor), olje- och kolkraftverk, allmänt (även fossil gas)

13. OIL SPILLS

660 Oljeolyckor, oljeutsläpp, oljeskador

661 Oljeläcka 1977

662 Oljeläckan i mexikanska Golfen 2010 Deepwater horizon (NY kod 2010)

14. RENEWABLE ENERGY

Älvarna och vattenkraften

- 610 Vattenkraft och miljö, allmänt
- 620 Älvutbyggnad /vattenregleringar, allmänt
- 621 Vindelälven
- 622 Alta (Norge)
- 623 Sölvsbacka
- 624 Ritsem/Kaitum
- 625 Kalix/Piteälven

Alternativa energikällor

- 680 Alternativa energikällor och miljö (vind, vatten, sol, våg, biogas)

15. FORESTRY, DEFORESTATION

Skogsbrukets arbetsmetoder och miljökonsekvenser

- 340 Arbetsmetoder i skogsbruk, allmänt
- 341 Kalhuggning/avverkning
- 342 Avverkning av tropiska regnskogar
- 343 Avverkning av fjällnära barrskogar
- 344 Konstgödning i skogsbruk

(Ej bekämpningsmedel – tillhör kategori 8)

16. FOOD PRODUCTION AND AGRICULTURE

- 300 Jordbruk och miljö, allmänt
- 320 Konstgödsel, kvävegödsling/övergödning i jordbruket
- 321 Spridning av rötslam på åkrarna

Matproduktionens villkor, tillsatser i maten, matkvalitet

- 330 Matproduktion, gifter i maten/matkvalitet (före 1992 även "djurfabriker" och även attentat mot djuruppfödare), allmänt
- 303 Djurhantering och djurskydd i lantbruk, kött- och pälsproduktion NY KOD
- 1992-
- 304 Akrylamid i maten (2002) NY KOD
- 331 Giftfria grönsaker, giftfri odling, ekologisk mat
- 332 Antibiotika i djurfoder
- 333 Kadaverdebatten (se även 303 or 337 senare)
- 334 Tillsatser i maten, färg, kemikalier etc.
- 335 *Genförelade – manipulerade växter/grönsaker (ny kod 92-).*
- 336 *Genförelade – manipulerade djur (ny kod 92-), även hormoner*
- 337 *Galna-ko-sjukan (ny kod 92-)*
- 338 *Svininfluensa (men bara om MILJÖ-vinkel)*
- 339 *Fågelinfluensan 92-*

(Ej bekämpningsmedel – tillhör kategori 8)

17. TRAFFIC AND TRANSPORTS

- 400 Bilism och trafik, allmänt
- 420 Flygtrafikens miljöproblem

Bilavgaser

- 410 Bilavgaser, allmänt
- 411 Blyet i bensinen, katalytisk
- 412 Avgasutsläpp av kväve, koldioxid
- 413 Avgaser o förurning
- 414 Hastigheterna och luftmiljön
- 415 Miljöbilar, etanolbilar, elbilar, ny teknik NY 2007-
- 460 Biltullar, trängselavgifter (ny kod 92-)

18. ENVIRONMENTAL EFFECTS OF WAR AND WARFARE

Krig och miljö, krigens och vapnens miljöeffekter

- 980 Krig och miljö, allmänt
- 981 Vietnamkrigets miljöeffekter allmänt
- 982 Provsprängningar, kärnvapenprov
- 983 Senapsgas, dumpning/krigsrester
- 984 Gulfkrigets miljöeffekter
- 985 *Kärnvapenprov, Mururoa-Frankrike (ny kod 92-)*
- 986 Hormoslyr/växtgifter i Vietnam (Se även 981)

19. CONSUMER SOCIETY

- 900 Konsumtionssamhället, miljövänligt beteende och attityder, allmänt (ny 92-)

Sopor, skräp, avfall, miljöfarliga varor

- 910 Sopor, hushållsavfall, nerskräpning, engångsförpackningar, allmänt
- 911 Förpackningar (ej al. burkar/glas)
- 912 Aluminiumburkar—returglas/engångsglas
- 913 Återvinning/källsortering
- 914 Soptippar, sophantering, sopförbränning
- 915 Nerskräpning i naturen
- 930 Miljöfarliga varor , allmänt, miljövänliga varor, miljömärkning
- 931 Tvättmedel—enzym-, fosfattv.medel
- 933 PVC-plast (vinylklorid) (om ej arbetsmiljö)
- 934 Batterier

20. ENERGY CONSERVATION AND GENERAL ENERGY SUPPLY

- 600 Energi och miljö, allmänt
- 960 Resursfrågor, naturresurser resursslöseri, allmänt
- 965 Energisnålt, boende och produkter

21. ENVIRONMENTAL POLITICS AND LEGISLATION (NON-ISSUE SPECIFIC POLITICS, STRATEGY)

- 990 Miljöpolitik, miljödebatt, allmänt
- 970 Miljöförvaltning, miljölagstiftning, förvaltning och tillsyn (i Sverige)
- 971 *Allmän miljödebatt inom EU, lagstiftning etc. (ny kod 95/20)*
- 991 FN:s miljökonferens 1972

22. OTHER ISSUES

- 999 *Miljö.övrigt (om ingen annan kategori varit tillämplig)*

ANDRA KODER (Huvudkod 99)

5500 Arbetsplatsolyckor, EJ MILJÖ

9940 Sänkningen av Rainbow Warrior (EJ MILJÖ), kodas ej vidare

6900 Kärnkraft, EJ MILJÖ

7900 Djur och natur —kuriosa, journalfilmsinslag EJ MILJÖ

V13 LÖSNING MILJÖPROBLEM

Framgår det en lösning på miljöproblemet i den aktuella artikeln

1=Ja

2=Nej

V14 AKTÖRER OCH INTERVJUPERSONER I ARTIKLARNÄ

Vilka personer och organisationer framträder i inslagen. För varje inslag har maximalt fyra olika aktörer kodats. En aktör kan vara intervjuad eller enbart omnämnd eller omtalad.

Intervjuade aktörer har kodats först.

AKT1

AKT2

AKT3

AKT4

1. ENSKILDA MEDBORGARE (Huvudkod 1)

100 Enskilda (enskilda medborgare, boende, anställda)

2. EXPERTER OCH FORSKARE (Huvudkod 2)

200 Experter, forskare

201 Forskare vid universitet, tydlig universitetsanknytning

203 IVL

204 Läkare/veterinär (om ej forskare)

205 Hans Palmstierna

206 Svante Odén

207 FOA

208 Folkhälsans experter (60-talet)

3. MILJÖORGANISATIONER (Huvudkod 3)

309 Antikärnkraftgrupper. Folkkampanjen mot kärnkraft

310 Miljöorganisationer, övriga namngivna

311 WWF (även utländska)

312 SNF, Svenska Naturskyddsföreningen

313 Greenpeace (även utländska)

314 Miljöförbundet

315 Fältbiologerna

316 Jordens vänner(även utländska)

317 Utländska miljöorganisationer

Gillberg/Miljöcentrum

- 318 Miljöcentrum
- 319 Björn Gillberg

Miljöaktivister/demonstranter/lokala aktionsgrupper

- 320 Lokala aktionsgrupper, miljöaktivister, demonstranter
- 321 Trädkramare
- 322 Älvräddare

4. NÄRINGSLIVET (Huvudkod 4)

- 400 Näringslivet, allmänt
- 410 Industrin
- 411 Bilindustrin
- 412 Kraftindustrin (även Vattenfall)
- 430 Industrins intresseorganisationer

5. PARTIER, POLITISKA ORGANISATIONER (Huvudkod 5)

- 500 Politiska org., politiker (även Sverige som nation i internationella sammanhang)
- 501 Riksdagen (som helhet), riksdagsutskott, ej partiidentifierade riksdagsmän
- 540 Övriga partier
- 541 Miljöpartiet
- 542 KD/KDS
- 543 Ny Demokrati
- 550 Statlig utredare
- 551 Utredare på miljöområdet

Socialdemokrater

- 512 Socialdemokratiska partiet (övriga partiföreträdare, ej regeringen eller lokalpolitiker)
- 511 S-regeringen, statsråd, ministrar

Vänsterpartiet /VPK

- 519 Vänsterpartiet/VPK företrädare/politiker
- 520 Borgerliga politiker, partier tillsammans

Moderaterna

- 521 Moderaterna (ej kommunalpolitiker)

Centerpartiet

- 522 Centerpartiet (kommunalpolitiker)

Folkpartiet

- 523 Folkpartiet (ej kommunalpolitiker)

Kommunalpolitiker

- 518 Kommunal (s)-politiker
- 529 Kommunal b-politiker

- 560 Kommunal politiker (ej partibeteckning, annars 518 eller 529)
- 561 Miljö- och hälsoskyddsnämnd i kommunerna (oavsett partibeteckning)

Utländsk politiker

- 570 Utländsk och internationell politiker/förvaltning , internationella org.
- 571 Utländsk politiker

EU – se nedan

6. MYNDIGHETER, FÖRVALTNING (huvudkod 6)

- 600 Myndigheter och offentlig förvaltning, övriga
- 601 Rätten jurister, domare
- 602 Posten, SJ, Televerket (affärsdrivande verk)
- 603 *Banverket (ny kod 92-)*
- 672 Utländsk myndighet/förvaltning
- 620 Statliga departementen, tjänstemän (ej politiker)
- 621 Miljö- och energidepartementet
- 622 Jordbruksdepartementet
- 610 Statliga myndigheter etc., övriga
- 612 Koncessionsnämnden
- 616 Giftnämnden/Kemikalieinspektionen/produktkontrollnämnden

Naturvårdsverket

- 611 Naturvårdsverket
- 619 Valfrid Paulsson

Länsstyrelse

- 613 Länsstyrelsen/Landshövding/Länsförvaltning

Arbetskyddsmyndigheter

- 615 Arbetskyddsstyrelsen, Arbetsmiljöverket
- 617 Skyddsinspektionen/Yrkesinspektionen/Arbetsmiljöinspektionen

Kärnkraftsmyndigheter

- 618 SSI, SKI, SKB samt SKN

Kommunal förvaltning

- 630 Kommunal förvaltning/ "kommun"
- 631 Miljö- och hälsoskyddsförvaltning, tjänstemän (ej politiker)

Tull och polis och brandkår

- 604 Tull, polis, brandkår, militär kustbevakning

7. JORDBRUK/SKOGSBRUK/FISKE (Huvudkod 7)

- 450 Jordbrukare, lantbrukare
- 460 Skogsbruk/skogsindustri
- 461 Domänverket
- 470 Fiskare
- 350 Lantbrukets organisationer
- 351 LRF
- 360 Skogsbrukets organisationer

391 Fiskarnas organisationer

8. EU (nya koder från 92-) (Huvudkod 8)

700 EU-kommissionen
701 Europaparlamentet
702 Ministerrådet
703 EG-domstolen
704 Europeiska rådet

EU-politiker

750 Margot Wallström
751 EU-kommissionärer, övriga (ej svenska)
752 EU-parlamentets ledamöter (ej svenska)
753 Kabinettchef

9. FACKLIGA ORGANISATIONER (Huvudkod 9)

370 Fackliga organisationer, allmänt
371 LO, LO-förbund
372 TCO, TCO-förbund
373 SACO, SACO-förbund
379 Skyddsombud

99. ÖVRIGA (Huvudkod 99)

900 Övriga aktörer (eller omöjliga att identifiera eller klassificera)
392 Kommunförbundet
901 Journalister som explicit aktör
902 Samer
340 Motororganisationer
300 Övriga organisationer (ej tidigare nämnda)

V15 FRAMTRÄDANDEFORM. FÖR VARJE AKTÖR ANGES OM DEN ÄR INTERVJUAD ELLER ENBART OMTALAD/REFEREAD.

FORM1
FORM2
FORM3
FORM4

1 Intervjuas/gör uttalande/framträder
2 Refereras, omtalas
9 Oklart, ingen form

V16 FÖRORENINGSKÄLLOR OCH ORSAKER TILL MILJÖPROBLEMEN SOM BEHANDLAS I INSLAGEN.

SOURCE

0	Övriga källor, flera källor
	<u>Produktion</u>
1	Industrin (om ej energiproduktion)
2	Energiproduktionen (även värmepannor)
3	Jordbruket
4	Skogsbruket
	<u>Konsumtion</u>
5	Allmänheten, hushållen, varukonsumtion
6	Bilismen, motortrafik
9	Ingen källa, ej urskiljbart
10	Fiske – endast 1992-2012
11	Krig – endast 1992-2012

V17 ARENA. GEOGRAFISK ORIENTERING. VAR FINNS MILJÖPROBLEMET SOM BEHANDLAS I INSLAGET?

Hav som omfattar många geografiska områden kodas som 9. Arenakoden utgår således från var i världen miljöproblemet som beskrivs i inslaget finns. Ett inslag som beskriver hur luftföroreningar som kommer från industrier i Östeuropa drabbar Sverige har således Sverige (0) som arena. Hade inslaget istället fokuserat själva industrin i Östtyskland hade arenan blivit (5).

ARENA

0	Sverige allmänt (som helhet)
1	Sverige, storstad
2	Sverige, lokalt i övrigt
3	Norden, Skandinavien
4	Västeuropa
5	Östeuropa/östblocket (fd. om efter murens fall)
6	USA
7	Utlandet i övrigt
8	Internationellt/globalt
9	Flera områden, ej urskiljbart
10	<i>EU (ny kod 92-)- men bara om hela EU avses</i>

V18 HÄNDELSE

Den händelse som inslaget är uppbyggt kring. Två händelser kan kodus per inslag.

EVENT

1	Aktioner, demonstrationer
2	Larm, larmrapporter, forskarlarm
3	Olycka/ katastrof
4	Ny metod/lösning
5	Vetenskaplig konferens, miljökonferens/överläggning
6	<i>Politiskt utspel/debatt (endast från 1992-)</i>
7	Miljöbrott, rättsprocess
8	Enskildas krav och protester (om ej 1) mot myndighet, företag etc.(ex
namninsamling, möten)
9	Ingen, ej kodbart

V19 POSITIVA ELLER NEGATIVA MILJÖNYHETER

Om det miljöproblem som huvudsakligen behandlas beskrivs genom faktorer som är positiva, negativa eller neutrala.

VALENS

1	Positiv
2	Negativ
9	Neutral/ingen